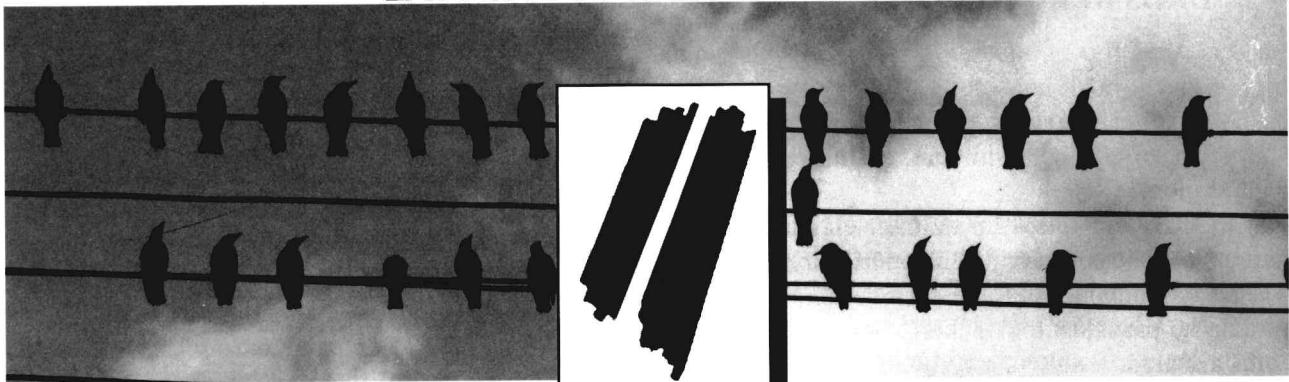

LATVIJAS 50 GADU OKUPĀCIJAS MUZEJA FONDS

2005. gada rudenī, Nr. 20

OKUPĀCIJAS MUZEJA *APKĀRTRAKSTS*

"OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBS VELTĪTS

PIEMINĀI, PATIESĪBAI, APSKAIDRĪBAI."

AKADEMIĶIS JĀNIS STRADINŠ

Turpināt mīlestībā

Vieni jau lūkojas projām – baidās, ka dzimtenē nepārziemos. Viņi jau skata zemi, siltu kā tikko uzpūstu dvašu, kur rūpju uz pusi mazāk un arī visādu drazu. Kur nevelkas spārni pa zemi un var iepriecināt sevi ar sauli. Tur vēji citādu lapotni šūpo, lapotni, kurā nezin kādēl tomēr negribas ligzdu vīt. Tur arī ir debesis augstas, tomēr grūti no tām ieraudzīt palikšanas vietu.

Vieni jau lūkojas projām, citi galvas atpakaļ griež – savāds ir dzimtenes gaiss – ābolu, sakņu un lapu vītuma elpas piepildīts, reibīgs kā vīns un viegls kā pūka. Saule riet miķelīšos. Salnainā rītā laistās sārti violeti vēlo ziedētāju vaigs. Labi, ka ir kādi, kuriem rudens – mīlākais gadalaiks.

Gājputnu dienās daudzi atpakaļ skatās – uz vietām, kur paliek ligzda un vēl kaut kas, kā vārdu negribas izrunāt skaļi. Bet to jau pa īstam saprot vien tad, kad ilgi ir projām būts, kad dvēsele raud uz iekšu un nolāso vienīgi loga rūts. Līdz kaulam to saprot, kad mute ir pasaules ūdeņus dzērusi un acis septījos brīnumos vērušās.

Pasaules astotais brīnumis ir zeme dzimtā. Un, ja vien veltī tai no savas mīlestības kaut daļu simto, brīnumis paliek, lai kādi lieti un vēji to pluinī. Silti sasegts ar nobirušām lapām un sniegu, tas elpo ar skursteņu dūmiem, ar spurdzēm alkšņu un lazdu krūmājā. Zaķu un stirnu nopēdots, astotais brīnumis ciemos nāk sapnī un aicina turpināt mīlestībā.

Anda Līce

MUZEJA DARBS

DROSMI VAJAG ARĪ ŠODIEN

Šis gads, īpaši rudens puse, pasaulei atnesis lielu skaitu globālu un vietēju konfliktu, lidmašīnu un dabas katastrofu, un pazūd realitātes sajūta. Cik daudziem cilvēks no malas var līdzī just – desmitam, simtiem, desmitiem tūkstošu bojā gājušajiem?

Katru reizi, kad redzu un dzirdu nelāgus pasaules jaunumus, domāju par Latviju. Cik mierīga ir mūsu zeme un valsts! Pasaules bēdās ir jāiegremdējas, jo mēs taču esam daļa no pasaules, tomēr ikreiz jāpateicas Dievam, kas mūs aizsargā.

Gribas cerēt, ka mūsu tautas katastrofas paliks iepriekšējo paaudžu pieredzē, ka jaunā un nākamās paaudzes vairs tādas nepieredzēs.

Pret dabas spēkiem cilvēki neko daudz nevar, tikai pabēgt nost, ja paspēj. Sabiedrības katastrofas var paredzēt, ja valsti vada tālredzīgi vadītāji, kuri ieklausās vakardienā un saprot šodienu.

Mūsu muzejs aicina ieklausīties vakardienā, tas palīdz izprast šodienu un veidot rītdienu. Šā gada prognozējamais apmeklētāju skaits – apmēram 100 000 – sniedz gandarījumu gan muzeja dibinātāju, gan darbinieku un atbalstītāju sirdīs. Drosmīgs bija sapnis par muzeju, un drosmi vajag arī šodien, kad muzejs sācis jaunu savas pastāvēšanas posmu.

Okupācijas muzeja Nākotnes nams sāk klūt par īstenību, kas uzrunās ne tikai mūs šodien, bet arī nākamās paaudzes.

Anna Žīgure,
OMF Padomes priekšsēdētāja

OKUPĀCIJAS MUZEJA PROJEKTI

Šogad strauji audzis ne tikai muzeja apmeklētāju skaits, bet muzeja darbība paplašinājusies, iesaistoties dažādos projektos ar papildu finansējumu ārpus muzeja budžeta.

Lai muzeja pamatekspozīcijas apskatei varētu piedāvāt audio gida paskaidrojumus, pagājušajā gadā Ielas Gunderses vadībā sākām sagatavot tekstu un iegādājāmies vajadzīgo aparātūru. Latviešu valodas teksts ir gatavs un ieskaņots. Līdz gada beigām ceram pabeigt angļu valodas tekstu un nākamajā gadā apmeklētājiem piedāvāsim audio gidus. Šo dārgo projektu, ko iecerēja nelaiķis Verners Rūtenbergs, mums palīdz īstenot viņa piemiņai veltīti ziedoņumi un Latviešu fonda piešķīrumi. Ir jāgatavo paskaidrojumi arī citās valodās.

Starptautiskā ceļojošā izstāde ir muzeja projekts jau kopš 1998. gada beigām. Tās finansējums ir valsts piešķirtie līdzekļi. Kopš 2004. gada vasaras tā ir rādīta daudzās vietās Vācijā un šovasar ir uzlabota un papildināta.

Muzeja vēsturnieku pētniecības darbu kopš 1998. gada atbalsta valsts piešķirtie līdzekļi, bet šogad ir nākuši klāt papildu projekti – Ārlietu ministrijas finansēts pētījums par Salaspils nometni, Aizsardzības ministrijas finansēts pētījums par latviešiem Vjatlagā. Ar Boltzmann (Boltzmann) institūta Austrijā palīdzību esam ieguvuši apmēram 3000 kopijas no Vācijas Federālajā archīvā glabātiem dokumentiem par ebrejiem, kuri 1938.–1940. gadā, bēgot no nacistu vajāšanām Vācijā un Čehoslovākijā, ieguva patvērumu Latvijā. Rita Drone šovasar sāka materiālu sakārtošanu, bet šie materiāli prasa lielu pētniecības darbu, kam šobrīd vēl nav izdevies atrast līdzekļus.

Jaunums muzejā ir divi par Eiropas naudu finansēti projekti viena gada garumā – Lelde Neimane vada deportēto videoiecību vākšanu, un, lai veicinātu Latvijas sabiedrības integrāciju, Danutes Dūras vadībā notiek vēstures mācību materiālu “Daudzbalsīgā vēsture” sagatavošana skolām.

Pirma reizi vedam muzeja krājuma materiālus izstādīšanai ārpus Latvijas. ļoti lielais Kānas (*Caen*) memoriālais muzejs Francijā izmantos 23 oriģinālus muzeja priekšmetus un daudzas bilžu un dokumentu kopijas, iekārtojot izstādi “Karš pēc kara” – par pretošanos okupācijas varai Latvijā pēc Otrā pasaules kara. Izstādi 5. novembrī atklās valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, un tā būs apskatāma līdz 29. novembrim. Vācijā, Veimārā, mākslas galerijā ACC mūsu muzeja krātuves darbiniece Evita Rukke iekārtos izstādi ar 36 muzeja oriģināliem priekšmetiem. Izstādi atklās 30. oktobrī, un par vēstures izpratni Latvijā referēs mūsu muzeja bijusī Izglītības programmas vadītāja Ieva Gundare. Izstāde būs apskatāma līdz 2006. gada 15. janvārim. Vislielākais un nozīmīgākais tomēr ir muzeja ēkas pārbūves projekts “Nākotnes nams” un jaunas pamatekspozīcijas izveidošana.

Vēlos izteikt dziļu pateicību visiem muzeja darba atbalstītājiem, jo muzejs gadu gaitā ir saņēmis gan finansiālu, gan morālu un garīgu atbalstu no ļoti plaša sabiedrības loka, kurus vieno vēlēšanās redzēt Latviju uzplaukstam.

Gundega Michele,
Okupācijas muzeja direktore

Šoruden 25. oktobrī muzeja apmeklētāju skaits pārsniedza 100 000! Vislielākais vienas dienas apmeklētāju skaits muzeja vēsturē bija š. g. 28. jūnijā – 1025 cilvēki. Lielākā daļa muzeja viesu (īpaši vasarā) ir ārvalstu tūristi. Sākoties mācību gadam, muzejā ļoti bieži viesojas skolēni. Šogad līdz oktobra beigām muzeju ir apmeklējušas 47 oficiālas delegācijas, tai skaitā ASV pirmā lēdija Laura Buša.

English summary on page 18–19.

MUZEJA DARBS

SAVS KAKTIŅŠ, SAVS STŪRĪTIS, SAVS NĀKOTNES NAMS

Oktobrī, kad rakstu šīs rindas, liekas, ka palēnām, pamazām esam tikuši tuvāk trūkstošajam kaktiņam zemes, lai varētu celt savu Nākotnes namu. Rīgas domes ierēdji ir sagatavojuši priekšlikumu muzejam piederošās zemes paplašināšanai, kas apmierina mūsu vajadzības, un to vienbalsīgi apstiprinājusi domes īpašumu komiteja. Tagad atliek mērnieku darbi un pašas domes lēmums, lai varētu notikt jau gada sākumā ar valsti nolemtā muzeja ēkas un zemes maiņa pret Krievu drāmas teātri. Valsts ēku un zemi ar Saeimas Okupācijas muzeja likumu (tas jau pieņemts pirmajā lasījumā) nodos Okupācijas muzeja fonda (pēc pārreģistrācijas – biedrības) īpašumā, bet principā tie nekavēs oficiāli uzsākt plānošanas darbus.

Starplaikā tomēr nekas nav apstājies. Izplānotas iekštelpas. Izpētītas iespējas ekspozīcijas zāļi paplašināt ar balkonu, nojaucot iekārtos griestus. Esam pilnībā gatavi nekavējoties sagatavot t. s. skiču plānu, kas kalpo par pamatu daudzajām saskaņošanām ar domes un valdības instancēm. Jāpiemin, ka ēkas paplašināšana ar pozitīvu lēmumu ir iekļauta Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plānā. Valsts vēsturisko pieminekļu aizsardzības inspekcija sniegusi pozitīvu atsauksmi par muzeja nodomu muzeju rekonstruēt, vadoties pēc arhitekta Gunāra Birkerta ieceres. Skiču projekta izstrāde un saskaņošana parasti ilgst apmēram sešus mēnešus. Darbu veiks arhitekta Daiņa Šmita birojs sadarbībā ar Gunāru Birkertu. Muzeja intereses pārstāv arhitekte Maija Sinka, kura savu darbu ziedo muzejam. Pēc skiču plāna apstiprināšanas tiks izstrādāts tehniskais plāns, kas kalpos par pamatu būvdarbu konkursam un ēkas rekonstrukcijai. Būvdarbi varētu sākties 2007. gada sākumā.

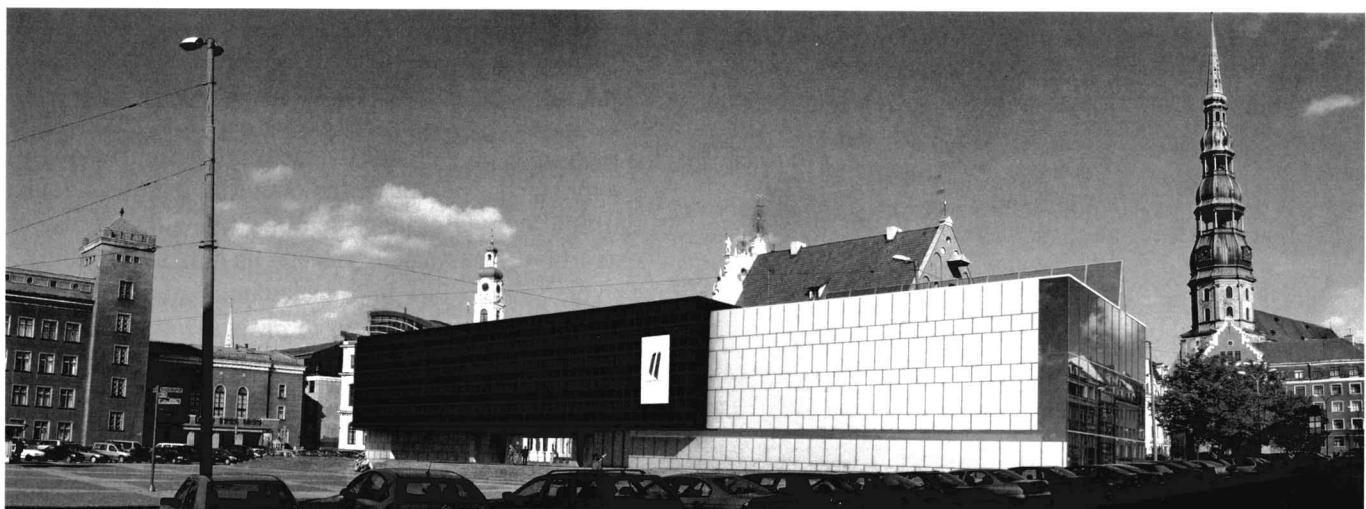
Paralēli sākusi jaunās ekspozīcijas konцепcijas attīstīšana. Līdz gada beigām būs sagatavotas skices un

OKUPĀCIJAS MUZEJA NĀKOTNES NAMS

maketi. Kad būs apstiprināts plānojums, muzeja vēsturnieki sāks to piepildīt ar saturu. Tagad ir laiks nākt ar idejām un ieteikumiem efektīgas ekspozīcijas veidošanai. Ekspozīcijas plānošanas darbu vada muzeja sākotnējās ekspozīcijas plānotāja, iekštelpu arhitekte Anna Zoldnere un muzeja vēsturniece Lelde Neimane.

Sagaidām, ka Nākotnes nama pārbūvi un piebūvi finansēs ar valsts līdzekļiem. Taču tam būs nepieciešamas iekārtas un inventārs, kas būs jāfinansē ar ziedojuumiem. Tāpēc plānota plaša kampaņa ilgtermiņa ieguldījumiem Nākotnes namā – gan Latvijā, gan arī ārzemēs. Nākamie pieci gadi prasīs lielu piepūli, lai finansētu muzeja pieaugošos darba apjomus un tai pašā laikā nodrošinātu līdzekļus Nākotnes namam. Tas savukārt nozīmē gan sabiedrības informēšanu par Nākotnes namu, gan līdzekļu vākšanas organizēšanu. Ir skaidrs, ka sevišķi liels darbs būs jāveltī Latvijas sabiedrības iesaistīšanai muzeja nākotnes veidošanā. Ceram arī uz trimdas latviešu ieguldījumu – gan individuāliem ziedotājiem, gan trimdas organizācijām. Šo darbu sekmīgi sāka veikt Ilze Kuduliņa. Viņai dodoties uz studijām Vācijā, darbu turpina vēsturniece un žurnāliste Līga Strazda. Esam iesaistījuši arī sabiedrisko attiecību firmu “Consensus” darbam ar Latvijas sabiedrību. Liels palīgs ir Ivars Švānfelds, kurš savas zināšanas un darbu ziedo muzeja nākotnei.

Valters Nollendorfs,
Okupācijas muzeja direktora vietnieks attīstības
jautājumos

Nākotnes nama vīzija sāk īstenoties.

NĀKOTNES NAMS

AR NĀKOTNES NAMU KANĀDĀ

Septembrā beigās un oktobrā sākumā vairākās Kanādas pilsētās ar prezentāciju par Okupācijas mūzeja Nākotnes namu viesojās Okupācijas muzeja direktore vietnieks attīstības lietās Valters Nollendorfs. Par padarīto viņš stāsta: "Par Nākotnes namu stāstīju četrās pilsētās septiņos sarīkojumos. Tā bija pirmā plašākā publikas iepazīstināšana ar mūsu cerībām un nodomiem, kā arī pirmais publiskais aicinājums ieguldīt Nākotnes nama īstenošanā. Lielāko tiesu runāju ar savu, ar trimdas jaunāko paaudzi, nu gan piecdesmit gadus vecāku. Biju priecīgi pārsteigts par silto uzņemšanu un atsaučību. Pašā pirmajā reizē, 29. septembrā Toronto pensionāru biedrības pusdienās, mani uzmanīgi klaušījās kādi pāris simti laika biedru. Nākamajā dienā runāju arī Toronto Kristus dārza iemītnieku saimei un piektīnās vakarā Latviešu centra publikai. Hamiltonā 4. oktobrā vakarā pilna biedrības zāle klaušījās, skatījās un runāja veselas trīs stundas. Otavā 6. oktobrī mani mīli sagaidīja pensionāru pusdienu dalībnieki, bet vakarā stāstījumam sekoja un sparīgi debatēja gados jaunāka, gan arī ne pati jaunākā publīka. Montreālas pensionāru pusdienās 7. oktobrī cerēju tikt galā stundas laikā, bet mani nodarbināja divas stundas, kamēr

ēdiens gandrīz vai atdzisa. Saka, ka esot bijis divtik dalībnieku nekā parasti. Mans nodoms bija galvenokārt pastāstīt par mūzeja panākumiem – it sevišķi strauji augošo apmeklētāju skaitu, par panākumu radītajām problēmām – galvenokārt telpu trūkumu, un par nu jau gandrīz sasniegto mērķi – celt architekta Gunāra Birkerta iecerēto piebūvi. Uzsvēru, ka mūzejam nākamajos piecos gados vajadzēs ne tikai ziedojujus pieaugošajiem darba apjomiem, bet arī ieguldījumus Nākotnes namam. Lai gan to izteicu vairāk nākotnes formā, ienāca ieguldījumi vairāk nekā 10 000

Kanādas dolāru apmērā. To vidū gribu it sevišķi atzīmēt studenšu korporācijas "Imeria" 1000 latu ieguldījumu un prāvesta Ivara Gaides mātes Lūcijas piemiņai ziedotos 1500 dolārus. Par sarīkojumu organizāciju pateicos Anitai un Guntim Liepiņam un jo sevišķi Dagnijai Staško. Dagnija un Aivars Staško arī rūpējās, lai es būtu nodarbināts un nevienu tikšanos nepalai-

Lai top Nākotnes nams! Studenšu korporācijas "Imeria" globālā seniore Elita Pētersone pasniedz Valteram Nollendorfam ziedojumu čeku.

stu garām. Nezinu, vai to uzskatīt par labdarību vai izmantošanu, bet ja tā bija izmantošana, tad to nemanīju."

Stāstījumu pierakstīja Anda Līce,
Apkārtraksta redaktore

TEMATISKĀS IZSTĀDES

IZSTĀDE "LATVIEŠU KARAVĪRI SARKANAJĀ ARMIJĀ, 1941–45"

9. maijā – Otrā pasaules kara beigu 60. gadadienā – Latvijas Okupācijas muzejā atklājām jaunu izstādi "Latviešu karavīri Sarkanajā armijā, 1941–45". Tā bija apskatāma līdz oktobra beigām un izraisīja muzeja apmeklētāju lielu interesu. Ja padomju laikā šos sarkanarmiešus sauca par varoņiem un atbrīvotājiem no fašistiskajiem iebrucējiem, tad šodien viņu līdzdalība karā nereti ir piemirsta un viņu pretrunīgie likteņi ir palikuši neizprasti lielai daļai Latvijas un ārzemju sabiedrības. Izstāde tapa, apzinoties, ka ir pēdējais laiks kliedēt padomju propagandas radītos mītus

un stereotipus un vienlaikus neaizmirst pašiem savus, arī šos zem sveša karoga karajušos karavīrus. Izstādi veidojām sadarbībā ar meklēšanas vienību "Legenda", Latvijas Valsts arhīvu, Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeju un kara veterāniem. Tajā bija apskatāmi Sarkanās armijas karavīru un virsnieku formastēri, ekipējums, ieroči un munīcija, sarkanarmiešu apbalvojumi un sadzīves priekšmeti. Starp tiem arī 201., 43. gvardes, 308. latviešu strēlnieku divīzijas kara laika dokumenti un fotouzņēmumi, laikraksta "Latviešu Strēlnieks" redakcijas un Latvijas PSR Valsts mākslas ansambļa materiāli. Izstādes apmeklētāji varēja iepazīties ar kara laika propagandas plakātiem, kara-

CEĻOJOŠĀ IZSTĀDE

OKUPĀCIJAS MŪZEJA CEĻOJOŠĀ IZSTĀDE VĀCIJĀ

Soli pa solītim turpinās Okupācijas mūzeja ceļojošā izstāde Vācijā. Kopš 2004. gada maija veikti 20 šādi ceļa gabali. Tie, kas izstādi ceļā sastapuši, ir to ievērojuši, pētījuši un atzinuši: "Mēs taču to nemaz nezinājām, nevarējām iedomāties." Viņi tagad Latviju apzinās kā Eiropas daļu, kā interesantu ceļa mērķi nākamam ceļojumam. Tādu cilvēku ik reizi ir simti, varbūt pat tūkstoši.

Katra izstāde ir kā viens piliens uz karsta akmens. Nu jau ir 20 pilieni, tiem jāpieskaita arī daudzie ceļotāji, kuri ierodas Rīgā un arī Okupācijas mūzejā – tā mēs viens otru papildinām. Ir piepulcējies vēl kaut kas īpašs – Sandras Kalnietes grāmata par neseniem notikumiem "Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos". Šo grāmatu jau veiksmīgi pārdomējusi Matiasu Knollu bijusi lasījumos vairākās pilsētās, vairākkārt kopā ar mūsu ceļojošo izstādi. M. Knolls pratis pārtulkot ne vien vārdus, bet arī mentalitāti vāciešiem vislabāk saprotamā veidā. Tā nu pamazām gaist vienaldzība un neziņa par Latviju.

Šo laiku informācijas un atrakciju pārbagātībā rādīt mūsu vēstures smagās lappuses ir gan ilūzija, gan uzdrošināšanās. Taču Eiropā un vispār pārtikušās valstīs cilvēki arī redz, ka pašu labklājību vien ir zināms strupceļš, ka ir plašāka atbildība, kas, vēsturiski skatoties, iekustina cilvēcisko vērtību apziņu, rada patiesu tuvību un respektu citam pret citu. Mēs lūkojamies uz citiem, un ir labi, ja arī citi var ielūkoties mūsos.

Maija Sinka,
ceļojošās izstādes Vācijā koordinatore,
OMF Padomes locekle

CEĻOJOŠĀS IZSTĀDES ATKLĀŠANA ŠVERĪNĒ

Ierodoties 5. oktobrī Meklenburgas – Vorpommernas parlamenta ēkā, Šverīnes pilī, mani sagaidīja parlamenta administrācijas darbiniece, ļoti draudzīgā un izdarīgā Anette Švarcs (*Anette Schwartz*) kundze.

Izstādi atklāja Landtāga prezidente Silvija Bretšneidere (*Sylvia Brettsneider*), savā uzrunā deputātiem norādot uz nepieciešamību iepazīties un saprast Vācijas tuvāko kaimiņvalstu likteņus un viņu nozīmi Eiropas Kopienā. Pēc tostā ar vīna glāzi uz nākotnes sadarbību starp Meklenburgu–Vorpommernu un Latviju bija mana kārta kaut ko teikt.

Izvēlējos likt akcentus uz faktiem, kas ar attēliem nav parādāmi, bet kas saistīs ar dzīvi tagadnē: ka joprojām asi izjūtam sekas, ko radījusi padomju režīma apzināti piekoptā latviešu skaita mērķtiecīga samazināšana – gan ar deportāciju, gan ar hipertrofētās industrializācijas palīdzību. Importētais darbaspēks un nesamērīgi liels Latvijā palikušo pensionēto virsnieku skaits ir radījis stāvokli, ka vēl pašlaik daļa cilvēku dzīvo ar tik atšķirīgu vēstures ainu, it kā būtu atradušies citā pasaulē – jau kopš bērnības baroti ar falsificētiem faktiem. Tagad visas Eiropas Kopienai ir nepieciešams skaidrot pusgadsimtu noklusēto vēsturi no kopēja humanitāro vērtību skatījuma – brīvības, drošības un miera dēļ nākotnē.

Šādu vēstījumu sniedzu apmēram 15 minūtes un šķita, ka politiķi to ļoti labi uztvēra. Bija arī preses pārstāvji; viens no viņiem teica, ka par šo tematu būtu gatavs klausīties veselu stundu.

Pauls Kļaviņš,
8. Saeimas deputāts ("Jaunais laiks")

TEMATISKĀS IZSTĀDES

vīru zīmējumiem, kaujas lapiņām un frontes vēstulēm, noskatīties kara laika kinohronikas un mūsdienu videolieciņas par latviešiem Sarkanajā armijā. Muzeja vestibilā bija apskatāms arī 1944. gada 17. septembrī Ērgļu apkārtnē notriektās Sarkanās armijas triecienlidmašīnas Il-2 vraks, ko 2002. gada augustā no purva, sešu metru dziļuma, izcēla meklēšanas vienība "Legenda". Diskusijas par izstādes pieteikto tēmu tika rosinātas vairākos muzeja Izglītības programmas rīkotajos vēstures skolotāju rudens semināros.

Uldis Neiburgs,
Latvijas Okupācijas muzeja pētnieks

Par izstādi "Latviešu karavīri Sarkanajā armijā, 1941–45" stāsta tās autors vēsturnieks Uldis Neiburgs.

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

SEPTIŅAS NEAIZMIRSTAMAS DIENAS NOMETNĒ “PAGĀTNES PĒTNIEKI”

Nometne man saistīs ar jauniem draugiem, piedzīvojumiem, ar noslēpumiem, izpriečām un visu labo, nevis ar kaut ko ļoti negatīvu. Pat tālums no ģimenes un mājām manā izpratnē ir pozitīvs, jo atgriežoties cilvēks pēc tā visa vairāk ilgojas.

Vasaras nometnei “Pagātnes pētnieki” es negatavojos īpaši savlaicīgi, taču neatstāju to arī uz pēdējo dienu. Vispirms es aizgāju pie ģimenes ārstes, lai viņa man uzraksta visu nepieciešamo nometnei. Tad sagatavoju sarakstu, kas man ir jāņem līdzī un kas jānopērk. Sarakstu pārskatīju neskaitāmas reizes, jo neko negribēju aizmirst. Dienu pirms nometnes nepieciešamo saliku somās, un viss varēja sākties...

Uz nometni devos ar smaidu sejā, jo zināju – viss būs O.K. Tā arī bija. Ja man kāds prasītu: “Kas tev nometnē patika?”, man būtu grūti atbildēt, kas tieši. Ne jau tāpēc, ka bija maz tādu lietu, gluži otrādi – man būtu jāatbild: “Viss!” Ja tā padomā, neviens taču nav ideāls, un visam nelielus mīnusījus var atrast. Taču, ja no nometnē piedzīvotā vēlas izcelt kaut ko īpašu, tad man jāātziņst – ļoti patika nometnes vadītāju atsaucība un sapratne jebkurā diennakts laikā. Es vienkārši dievinu došanos dabā, to nometnē mēs bieži darījām, gan tēlojot partizānus, gan braucot ar kata-marānu un laivām, gan spēlējot spēles, dodoties ekskursijās ar kājām un autobusu, sakopjot nozīmīgas vietas dabā. Pārsteidza nometnes rīkotāju punktualitāte, jo es vēl nebiju bijis tādā nometnē, kur ik stunda ir saplānota un garlaikoties vienkārši nav iespējams. Man patika mūsu draudzīgais kolektīvs, attieksme un dažu brīdi arī iecietība vienam pret otru.

Man nepatika, ka nometnē piedalījās tikai 13 skolēni, taču patīkami pārsteidza, ka zēnu bija ievērojami vairāk nekā meiteņu – (9:4). Nepatika ēdināšanas kvalitāte pašā nometnes sākumā, taču kļūdas tika labotas, un turpmāk mēs tikām ēdināti labi.

Arī manā turpmākajā dzīvē šī nometne ieviesa daudz jauna, pozitīva, noderīga. Nometne man mainīja priekšstatu par nometnēm vispār. Es biju ārkārtīgi laimīgs, kad nometnes pēdējā dienā kāds cilvēks, kāpjot ārā no autobusa, man teica: “Raivi, bija prieks būt kopā ar tevi.” Es varu vienīgi atbildēt: “Abpusēji!”, jo arī man bija milzīgs prieks būt kopā ar visiem, visiem, bija prieks izjust nometnes biedru draudzīgo atbalstu un sniegt to ciemīm.

Šo nometni es atcerēšos mūžīgi mūžos, jo tas tik tiešām bija kaut kas vārdos neizsakāms, ar ko var viegli “saslimt”. Patiesām, es vēlētos šāda veida nometnē piedalīties vēl un vēl!

Raivis Kalniņš,
Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas 10. klases skolnieks

JAUNUMS! AUDIOGIDI MUZEJĀ

Muzeja apmeklētāju skaitam strauji augot, palielinās arī pieprasījums pēc ekskursijām. Tomēr muzeja akustika neļauj vienlaikus vadīt vairāk nekā divas ekskursijas. Šo problēmu palīdzēs atrisināt audiogidi, kas pēc izskata atgādina mobilu tālruni un kuru atmiņā digitāli glabājas dažādās valodās ierunāti teksti (vidēji pusotru minūti gari paskaidrojumi par katru stendu). Šo projektu finansē Latviešu fonda piešķīruma un Vernera Rūtenberga pieminas ziedojums. Projekta īstenošana ilga vairākus gadus.

Vissarežģītākais projekta gaitā bija tekstu sagatavošana un redīgēšana. Sākotnējo tekstu – vēsturnieku paskaidrojumu par katru stendu – uzrakstīja Ieva Gundare. Teksta slīpēšanā piedalījās visi muzeja vēsturnieki un arī profesors Edvards Anderss. Pēc konsultanta Pētera Dajevska un citu neitrālu personu ieskata sagatavotais teksts bija pārāk akadēmisks un bezkaislīgs, tāpēc tekstu māksliniecisko uzlabošanu uzņēmās dramaturgs Lauris Gundars. Pēc darba pabeigšanas izrādījās, ka no vēsturnieku sagatavotā teksta palicis pavismaz. Sākās kompromisa meklēšana, un gandrīz pēc gada radās abām pusēm pieņemams teksts, ko latviešu valodā ierunāja Latvijas radio ģenerāldirektors un diktors Dzintris Kolāts. Tekstu angļu valodā pārtulkoja Daina Bolšteina, to redīgēja firma “Interpretive Solutions” un ierunāt ir apsolījis Kārlis Streips. Vācu valodā tekstu pārtulkoja muzeja darbinieks Andris Justs.

Audioprojekts vēl nav beidzies. Teksti būtu jātulko un jāierunā pēc iespējas vairāk valodās. Kad būs gatava jauna muzeja ekspozīcija, visi teksti būs jāveido no jauna. Ja pēc audiogidiem būs pieprasījums, audiogidu tekstu pilnveidošana un attīstīšana pārtaps no viena atsevišķa projekta par muzeja ikdienas darba sastāvdaļu.

Ieva Gundare,
Okupācijas muzeja Audiogidu projekta vadītāja

Darba diena nometnē “Pagātnes pētnieki”.

EKSPOZĪCIJA

IZMAIŅAS OKUPĀCIJAS MUZEJA EKSPOZĪCIJĀ

2005. gadā Latvijas Okupācijas muzejā tika mainīta ekspozīcijas sadaļa "Nacistu okupācija Latvijā, 1941–1945". Ir atjaunota viena no vecākajām muzeja ekspozīcijas daļām – pirmā telpa (stendi Nr. 47.–76.). Bija nepieciešams atjaunot eksponātus, izmantojot jaunākās vēsturnieku atziņas par nacistu okupācijas perioda vēsturi, izstādīt materiālus, kas pēdējos gados papildinājuši Latvijas muzeja krājumus. Materiāli ekspozīcijas jaunajiem stendiem iegūti arī no Latvijas Vēstures muzeja, Latvijas Valsts vēstures arhīva, Latvijas Valsts kinofonofotodokumentu arhīva krājumiem.

Jaunajā ekspozīcijas sadaļā muzeja apmeklētāji var uzzināt par notikumiem Latvijā Vācijas un PSRS kara sākumā, 1941. gadā, par padomju un nacistu okupāciju maiņu un

abu okupācijas varu politiku, nacistu okupācijas pārvaldes izveidošanu Latvijā un tās darbību un holokaustu nacistu okupētajā Latvijā 1941. gadā.

Atjaunotajā ekspozīcijas daļā mainīts arī eksponātu un paskaidrojošo tekstu izvietojums. Līdz šim eksponātu anotācijas bija novietotas stendu apakšā, tādēļ apmeklētājiem bija grūti tās izlasīt. Jaunajos stendos teksti ir cilvēka acu augstumā. Ekspozīcijā tagad ir izstādīts vairāk oriģinālu dokumentu un priekšmetu. Darbs pie izmaiņām ekspozīcijā tiek turpināts. Kā nākamo atjaunosim ekspozīcijas sadaļas "Nacistu okupācija Latvijā, 1941–1945" otro telpu.

Ojārs Stepens,
muzeja ekspozīcijas kurators

PIEMIŅAS VIETU PROGRAMMA

2005. gada 6. jūlijā Meža kapos pie Baltajiem krustiem notika gadskārtējais svētbrīdis, ko jau tradicionāli vadīja Rīgas Augšāmcelšanās draudzes mācītājs Guntis Kalme. Ľaužu bija vairāk nekā iepriekšējā gadā, toties atkal ducināja pērkons un nolija pa retai lietus lāsei. Pasākumu kuplināja Latviešu virsnieku apvienības koris.

Jau 2004. gadā arhitektei Martai Daugavietei tika pasūtīts Balto krustu kapulauka labiekārtošanas projekts. Paredzēta arī piemiņas zīme, ko projektē tēlnieks represētais Jānis Karlovs. Darbs norit lēnāk, nekā bija iecerēts. Nozīmīgākā problēma ir Balto krustu kapulauka iekļaušana valsts aizsargājamo vēstures pieminekļu skaitā, lai tiktu pārtraukti virsapbedījumi un piemiņas vieta iegūtu pienācīgu, tautas svētvietai atbilstošu izskatu. Izrādījās, ka šis šķietami elementārais jautājums ierēdņu kabinetos ir iestrēdzis, kā dēļ lielākā daļa sapulcējušos parakstīja šādu aicinājumu kultūras ministrei Helēnai Demakovai:

"Mēs, kas esam pulcējušies Rīgā, Pirmo Meža kapu Balto krustu kapulaukā, lai pieminētu komunistiskā terora upuru piemiņu, aicinām Jūs pieņemt lēmumu un iekļaut šo vietu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaitā. Uzskaites materiālus par šīs vietas nozīmīgumu Latvijas Okupācijas muzejs Jums nosūtīja š. g. 7. martā. Vienlaikus ar šāda lēmuma pieņemšanu lūdzam izdot norādījumus, kas liegtu Balto krustu kapulaukā turpināt virsapbedījumus un civilizētā veidā atrisinātu šo, mūsuprāt, būtisko problēmu. Komunistiskā vara nobendēto piemiņu noliedza divkārt – visupirms, aprokot cietuma pagalmā vai mežā, tad nolīdzinot kapulauku un atļaujot virsapbedījumus. Mūsu tēvi un mātes līdz šodienai šo vietu un nogalināto vārdus savu iespēju robežas ir saglabājuši. Būtu dīvaini, ja neatkarību atguvusī Latvijas valsts nespertu vēl pēdējo soli un neatzītu šīs vietas īpašo nozīmi un aizsardzības nepieciešamību."

Aicinājumu parakstīja 77 svētbrīža dalībnieki. Lai gan

līdz septembra sākumam vēl nekāds lēmums nebija pieņemts, tomēr muzejs apņēmies darīt visu iespējamo, lai 2006. gadā, traģisko notikumu 65. gadskārtā, būtu gan piemiņas zīme, gan valsts aizsargājamas vietas statuss.

Richards Pētersons,
Piemīnas programmas vadītājs

Piemīnas brīdis pie Baltajiem krustiem.

VIDEO UN KINOFONOFOTO PROGRAMMA

OKUPĀCIJAS MUZEJS ĪSTENO EIROPAS KOMISIJAS FINANSĒTU PROJEKTU

Okupācijas muzejs turpina īstenot projektu "Deportācijās cietušo cilvēku videoliecību ierakstīšana". Projekta mērķis – veicināt dzīlāku un pilnīgāku okupācijas laika vēstures izpratni (ipaši par deportācijām un to sekām), sniedzot mūsdienu un nākamajām paaudzēm iespēju ar skaņas un attēla palīdzību iedomāties sevi to cilvēku vietā, kuri cietuši deportācijās.

Ierakstot liecības, tiks saglabāts būtisks vēstures izpētes avots. Informācija par patieso situāciju nometnēs un nometinājuma vietās nav dokumentēta arhīvos un ir iegūstama tikai no aculieciniekiem. Arhīvos iegūstamā informācija (piemēram, pavēles un ziņojumi) bieži vien nav ticama, jo dokumenti tapuši totalitārā režīma laikā. Ierakstītās liecības tiks sakārtotas vienotā datu bāzē un būs pieejamas interesentiem. Sākotnēji tās ierakstīsim latviski, bet nākamajos projektos paredzēts sagatavot subtitrus angļu un citās valodās.

Videoliecības būs papildu izpētes avots ne tikai vēsturniekiem, bet arī socioloģijas, psiholoģijas, sociālās antropoloģijas, etnogrāfijas un citiem pētniekiem. Tās būs arī nozīmīgs papildinājums muzeja pastāvīgajai ekspozīcijai un tematiskajām izstādēm. Videoliecības varēs izmantot tematisku mācību materiālu sagatavošanai skolām, dokumentālu filmu, TV raidījumu, dramaturģisku un citu literāru darbu veidošanai. Videoliecības jau ir izmantojis lugas "Pieskaries baltajam lācim!" autors Lauris Gundars.

Projekts ir saņēmis Eiropas Komisijas finansējumu programmas "Kultūra 2000" ietvaros. Projekta aktuālo informāciju pastāvīgi atjaunosim muzeja mājaslapā www.omf.lv. Papildu informāciju var iegūt pie Leldes Neimanes pa tālruni 7229248 vai e-pastu lelde.neimane@omf.lv.

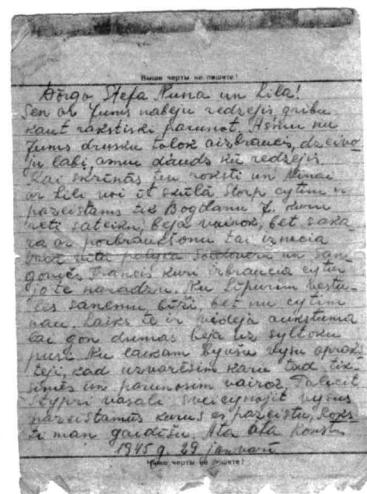
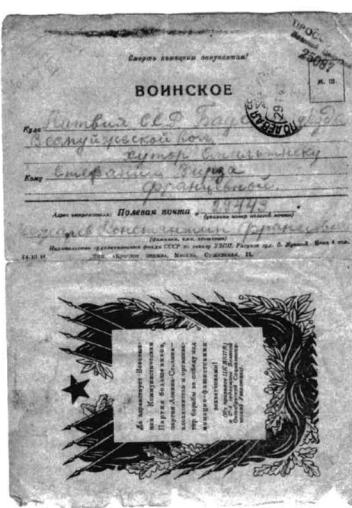
Lelde Neimane,
projekta vadītāja

JAUNIEGUVUMI

Kā viņi dosies mājās,
Kā dzīvi sāks dzīvot...
Cerību karogs vienīgais
arī pēc sakāves plīvo.

Albumu ar 1945./46. gadā Zēdelheimas nometnē ievietoto latviešu karavīru sarakstu (vairāk nekā 3000 uzvārdu) muzejam nodevis Jānis Buņķis.

JAUNIEGUVUMI

*Meklējot, lūdzot un saucot,
pēckara gaisa pasts
pāri vēl neatdzisušām drupām
debesīs ievilka sliedes.*

Septiņas mapēs sakārtotu filatēlijas kolekciju (pastmarkas, pastkartes, vēstules un aploksnes no DP nometnēm Vācijā un Austrijā) muzejam nodevis Viesturs Šķidra.

*Kad debesis saplaisā karā,
zeme liekas visdrošākā vieta,
kaut arī tur pēdas dzen laiks
un panāk rūsa un lieti.*

Gulbenes rajona Stradu pagasta Sūniņu māju tuvumā 1949. gadā iznīcinātās Jezupa Garā nacionālo partizānu vienības zemē ieraktā kanna, kurā glabājušās drēbes un citi sadzīves priekšmeti, kas piederējuši Jezupam Garajam (1912–1949) un Valdai Magonei (1926–1949). Kannas atrašanās vietu norādījis bijušais nacionālais partizāns Teodors Burķītis. Kannu muzejam nodevis Mārtiņš Mālnieks.

*Atbrīvotāju kredo –
Uzraud pakalkājās zirgus un tankus,
un tad – visām robežām pāri,
pieprasot, nevis lūdzot,
un īemot ar varu, ja nedod.*

Viens no desmit Maijas Cālītes deviņdesmito gadu sākumā pīketu vajadzībām gatavotajiem plakātiem.

*Vēl neredzot, kādi jauta –
vairs nekas nestāv uz vietas,
kaut ar nopūtām pilnas vēl ietekas,
ar cerību burām jau rotājas jūra.*

Šo mākslinieces Silvijas Ludvikas izgatavoto lenti 1987. gada 14. jūnijā pie Brīvības pieminekļa nolika "Helsinki '86". Lenti muzejam nodevis Jānis Rožkalns.

FINANSES

OKUPĀCIJAS MŪZEJA FONDA 2005. GADA FINANŠU PĀRSKATS (LĪDZ 31.08.05.)

Okupācijas mūzeja finansējums 2005. gadam līdzinājās iepriekšējā 2004. gada finansējumam. Tomēr privātiem ziedojuumiem ir tieksme samazināties. Lai gan gada sākumā stipri samazinātais valsts atbalsts radīja bažas par paredzētā budžeta izpildīšanu, nesen (septembrī) piešķirtais valsts papildu atbalsts (Ls 38 000) un atbalsts no Zemnieku un zaļo savienības (ZZS) brīvajiem līdzekļiem (Ls 15 500) ir sedzis robu, kas sāka veidoties OM budžetā. Sadalot šo papildu pabalstu pa mēnešiem, OMF/OMFA ienākumi gada pirmajos astoņos mēnešos ir bijuši šādi (Ls):

Privātos ziedojumos Latvijā ieskaitīti daudzi ziedojumi no dažādām sabiedriskām organizācijām un individuālām personām ārzemēs, īpaši Austrālijā, Kanādā un Lielbritānijā, arī ASV, kas savus ziedojuimus nevirza caur Okupācijas mūzeja atbalsta fondu Amerikā (OMFA). Piemēram, šajā summā ir iekļauts Ls 6 640 liels ziedo-

	2004. gadā	2005. gadā
No privātiem ziedojuumiem, grāmatu galda un publikācijām Latvijā	110 079	81 487
Mērķa ziedojuumi mūzeja ēkas piebūvei	43 664	57 240
Valsts atbalsts		
Ziedojuumi OMFA (neieskaitot pamatfondu) (USD = Ls 0,57)	45 071	32 845
Ziedojuumi pamatfondam	12 582	14 680
KOPĀ:	211 396	201 418 (-4,7%)

jums no Latviešu kredītsabiedrības Kanādā un Ls 10 395 ziedojuums no Kārļa Cīrulisa kunga ASV. No Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā saņemts Ls 10 180 mērķa ziedojuums par labu mūzeja jaunās piebūves (Birkerta projekta) realizēšanai. Kā redzams, valsts atbalsts mūzejam pieaudzis, daļēji atsverot privāto ziedojuumu samazināšanos.

Īpaši nozīmīgs šķiet pēdējā gada lielais ziedojumu pieaugums, kas nācis no mūzeja telpās novietototās ziedojumu kastes. Šie apmeklētāju ziedojuumi netieši atspoguļo kā apmeklētāju skaitu, tā arī viņu vērtējumu par mūzeju un pirmajos astoņos 2005. gada mēnešos sasniedza Ls 17 286 (iepriekšējā gadā tajā pašā laikā – Ls 9 870). Arī apmeklētāju skaits ir audzis no 44 771 cilvēka 2004. gada pirmajos astoņos mēnešos līdz 82 705 tajā pašā laika posmā 2005. gadā. Pieaugums – 85%!

OMF Padome 2003. gada jūlija sanāksmē nolēma turpmāk (sākot ar 2004. gadu) budžetu plānot, balstoties uz iepriekšējo trīs gadu caurmēra ienākumiem, līdz ar to tiek nodrošināts izdevumu un ienākumu līdzvars un ierobežoti iespējamie kases iztrūkumi. OMF/OMFA kases bilance un mūzeja fondu līdzekļi uz 2005. gada 1. septembri ir tādi:

Pamatfonda bilance ir turpinājusi uzlaboties, pateicoties ieguldījumu vērtību pieaugumam, pēdējā gada laikā pārsniedzot USD 600 000. Okupācijas mūzeja fonda mērķis ir uzkrāt pietiekami lielu pamatfondu (USD 1 MM – 2 MM), lai tas palīdzētu nodrošināt mūzeja darbību nākotnē, kad tiešie ziedojuumi, iespējams, mazināsies. OMF Padome joprojām cer, ka kāds no daudzajiem mūsu atbalstītājiem mūzejam veltīs lielāku personīgu vai testamentāru ziedojuumu.

Mūzeja ēkas paplašināšanas projekta īstenošanai nepieciešamie līdzekļi lēsti no diviem līdz trim miljoniem latu. Ir cerība, ka šos līdzekļus spēs segt dotācija no valsts budžeta un/vai lielāka mēroga privāti mērķa ziedojuumi. OMF Finanšu komisijas vārdā pateicos par lielo un pastāvīgo atbalstu, ko mūzejs ik gadu saņem no tūkstošiem ziedotāju.

Pēteris Bolšaitis,
OMF Finanšu komisijas vadītājs

	2003. gadā	2004. gadā	2005. gadā
OMF kasē	8 673	17 098	23 007
OMF norēķinu kontā	6 748	11 330	44 032
OMFA operatīvajos kontos (USD=Ls 0,57)	14 378	31 257	53 500
OMFA mērķa ziedojumu fondos	25 419	37 523	35 314
Pamatfondā	216 935	270 138	364 892
		(+24,5%)	(+35,1%)
KOPĀ:	272 153	367 346	520 745
		(35,5%)	(42,7%)

OMFA pamatfonda ieguldījumi uz 01.09.2005.	Akciju skaits	Summa USD
Fidelity Four-in-one index fund	2848,253	73 883,68
Matthews China Fund	3551,557	67 329,48
T Rowe Price Real Estate Fund	2498,742	48 025,82
US Global Region East European Fund	2162,692	81 533,48
Vanguard European Stock Index Fund	2809,952	76 739,78
Vanguard Index Trust S&P 500 Port	436,481	49 252,51
Spartan 500 Index Fund	473,512	40 011,76
Vanguard Value Index Fund	2061,753	84 662,23
Naudā (Fidelity Investments)		50 410,02
Naudā (A.G. Edwards)		68 312,41
KOPĀ:		640 161,17
		(Ls 364891,87)

MŪSU ĽAUDIS

Danute Dūra, muzeja Izglītības programmas vadītāja:

— Man bija divpadsmit gadu, kad tika atjaunota Latvijas neatkarība. Vecums, kurā gribas ticēt, ka pasaule ir vienkārša un labais pastāv un uzvarēs. Es meklēju un izmantoju visas iespējas, lai ļautos šai ticībai.

Mācoties padomju skolā, viss šķita vienkārši. Bija skaidri noteikts, par un pret ko jācīnās. Pirmo sabiedrisko atzinību guvu, mācoties pirmskolā. Ar mokām un asarām iemācījos atstāstīt nesaprotramu tekstu publiskās runas konkursam. (Vēlāk sapratu, ka tas bija stāsts par visu bērnu draugu Ļeņinu. Tā kā mājās neko līdzīgu nebiju dzirdējusi, man šis stāsts bija pilnīgi abstrakts.)

Ar laiku šādi konkursi, mācību grāmatu teksti un uzdevumi “palīdzēja” saprast, ka vienīgā taisnīgā vara pasaule ir padomju vara. Vecāki šādas idejas neatbalstīja, un es dusmojos, ka viņi neredz tik acīmredzamas patiesības.

Bet tad viss mainījās. Izrādījās, ka labie patiesībā ir sliktie. Ziņas par Latvijas okupāciju, par deportāciju šausmām, cilvēku nogalināšanu man bija vieglāk pieņemt nekā šokētajiem pieaugušajiem. Es savā prātā tikai samainīju baltās un melnās figūriņas vietām, un viss kļuva saprotams — sliktos darījumos, bet labie no tā cieta.

Tikai daudz vēlāk es sāku saprast, ka viss nav tik vienkārši. Ka neviens cilvēks nav balts vai melns, ka visur ir krāsas un pustoņi. Ka sliktajam var pretoties, ja ir zināšanas un griba to darīt. To uzskatu par savu mērķi, strādājot vēstures izglītības jomā, — palīdzēt jaunajai paaudzei saskatīt šīs krāsas, mācīt pretoties tam, kas cenšas pasauli padarīt melnbaltu. Neļaut samīt savu brīvību un, pat esot nebrīvē, saglabāt krāsas sevī.

Dr. Dzintra Bungs, muzeja un starptautiskās ceļojošās izstādes gide:

— Esmu dzimusi Rīgā 1940. gada 9. oktobrī. *Western Reserve* universitātes *Flora Stone Mather* koledžā Klīvlendā 1961. gadā ieguvu bakalaura grādu franču valodā un kīmijā, 1963. gadā maģistra grādu krievu un romāņu valodās, 1972. gadā *Fordham* universitatē Nujorkā filozofijas doktora grādu romāņu valodās un literatūrā, esmu arī mācījusies Ārējās tirdzniecības seminārā, Vācu akadēmijā Minhenē. Protu latviešu, angļu, franču, vācu, krievu, itāļu, lietuviešu, igauņu un spāņu valodu, pirmās četras ļoti labā līmenī. Esmu strādājusi par franču valodas un literatūras pasniedzēju un svešvalodu nodaļas vadītāju ASV augstskolās un privātskolās. Man darbs ir bijis saistīts ar Starptautisko attiecību padomi, radio “Brīvā Eiropa”, ar Baltijas valstu notikumu pētīšanu un analīzi, fondu “Zinātnei un politikai”. Sākot ar 2002. gadu, esmu konsultante un lektore Baltijas valstu politiskās attīstības un drošības jautājumos, arī redaktore un tulkotāja, Latvijas Ārpolitikas institūta vecākā zinātniskā līdzstrādniece un kopš 2004. gada — Stratēģiskās analīzes komisijas līdzstrādniece. Esmu OMF Padomes un Valdes locekle, Okupācijas muzeja ceļojošās izstādes gide, gides pienākumus muzejā veicu arī protokola vizīšu laikā.

Redakcijas piebilde: Dz. Bungs ir apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni.

MŪSU ĽAUDIS

Kristīne Safonova, Izglītības programmas asistente:

— Esmu dzimusi 1983. gada 20. oktobrī Limbažos un turpat arī “grozījos” līdz vidusskolas beigšanai. Pēc vidusskolas beigšanas nekādus profesijas piemērotības testus nepildīju un nonācu Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē, kur studēju vēsturi. Nu jau tuvojos finišam un būšu “grādota” persona. Kopš sāku studēt, paralēli arī strādāju. Mans pirmsais darbiņš bija auklēt divus mīllummīlus puikas. Jau kādu laiciņu strādāju muzejā par gidi, tagad strādāju arī Video un kinofonofoto krātuvinā.

Vislabāk man patīk parastais zīmulis un balta lapa, vēl vairāk tas, kas sanāk pēc šo divu sadarbības, — zīmējums!

ZIEDOJUMU VĀKŠANA

ZIEDOJUMU VĀKŠANA AMERIKĀ

Okupācijas muzeja fonda atbalsta grupas ASV (OMFA) valdes gadskārtējā sēde notika 3. septembrī Gājezerā. Sēdē piedalījās Daina Albertiņa, Brigita Bēdelis, Kārlis Druva, Alvis Freimanis, Dr. Arturs Grava, Silvija Rūtenberga, Dr. Ilze Schwartz. Šā gada pirmajā pusē Jura Petričeka vadībā ir izsūtīts Apkārtraksts Nr. 19. ASV latviešu draudzēm un mācītājiem izsūtītas 80 vēstules ar pateicību par līdzšinējo atbalstu Okupācijas muzejam un ar lūgumu veltīt 14. jūnijā aizvesto piemiņas dievkalpojuma upuri muzejam. Nosūtīts apsveikums ALAs valdei un ALAs 54. kongresa dalībniekiem ar pateicību par līdzšinējo atbalstu muzejam un lūgumu atbalstīt to arī nākotnē. Klīvlendas latviešu biedrība Silvijas Rūtenbergas ierosmē turpina ziedojumu vākšanas akciju 1:1 Okupācijas muzejam.

OMFAs palīdzība muzejam nebūtu iespējama bez mūsu darbinieku neno-gurstoša ikdienas darba. Daina Albertiņa iegrāmato ziedojumus, nogādā bankas kontos un izsūta pateicības vēstules zie-dotājiem ar Daines Auziņas un Brigitas Bēdelis palīdzību. Alvis Freimanis pavada neskaitāmas stundas, kārtojot atskaiti ASV ienākumu nodokļu dienestam. Pateicoties Jura Kīna uzmanībai, OMFA turpina darboties kā bezpeļņas labdarības organizācija. OMFA izsaka lielu pateicību OM Finanšu komisijas priekšsēdim Dr. Pēterim Bolšaitim par sekmīgu OMF/OMFA ienākumu apsaimniekošanu. Pateicoties pēdējo divu gadu konserva-tīvam budžeta plānojumam, 2005. gada

pirmo sešu mēnešu ienākumi pārsniedz izdevumus.

OMFA kopš tās dibināšanas 1996. gada rudenī Okupācijas muzejam Rīgā ir pārskaitījusi USD 735 630,-. OMFA pamatlīdzība 2005. gada 1. jūlijā ir USD 593 471,-. Mūsu mērķis ir pamatlīdzība sasniegt vienu miljonu, kura augļi segtu daļu no muzeja gadskārtējā budžeta. Mēs pateicamies visiem Okupācijas muzeja atbalstītājiem. Visi OMFA Valdes locekļi ir piekrituši turpināt savus pienākumus Okupācijas muzeja atbalstam, par ko es viņiem sirsniģi pateicos.

Ilze Schwartz,
OMFA priekšsēde

No kreisās: Dr. Arturs Grava, Brigita Bēdelis, Alvis Freimanis, Daina Albertiņa, Dr. Ilze Schwartz, Silvija Rūtenberga, Kārlis Druva.

JAUNUMI GRĀMATU GALDĀ

Pēc "karstās" vasaras, kad muzeju dienā apmeklēja no 600 līdz 800 cilvēkiem, ražīgi pastrādāja arī grāmatu galds – gādājām jaunas grāmatas un paplašinājām plauktus. Pēdējā laikā mūsu grāmatu galda ir nopērkamas šādas jaunas grāmatas.

A. Bertlsone. "Destination Vorkuta"	Ls 8,00
H. Strods. "Metropolīts Augustīns Pētersons"	Ls 6,50
R. Kovtuļenko. "Neatzītie karavīri"	Ls 7,90
V. Silamiķelis. "With the Baltic flag"	Ls 10,00
A. Ezergailis. "Nazi/Soviet Disinformation"	
About the Holocaust in Nazi-Occupied Latvia	
/Daugavas Vanagi: Who Are They? – Revisited/	Ls 8,00

Andrievs Ezergailis

Joprojām ļoti pieprasīta ir H. Celmiņas grāmata "Women in Soviet Prisons" (Ls 8,00) un S. Kalnietes "Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos" (latviešu valodā – Ls 7,00, vācu valodā – Ls 12,00, franču valodā – Ls 13,00). Angļu tulkojumu paredzēts izdot līdz gada beigām. Grāmatu galda nopērkams arī žurnāls "Jaunā Gaita".

The book cover features the title "NAZI SOVIET DISINFORMATION" in large, bold, white letters against a black background. Below the title is a stylized, abstract graphic of a map or network of paths. At the bottom, there are two horizontal lines with the text "ABOUT THE HOLOCAUST IN NAZI-OCCUPIED LATVIA" and "Daugavas Vanagi: Who Are They? – Revisited". Below these lines is the author's name "E. Avotiņš J. Dzirkalnis V. Pētersons A. Ezergailis".

VIZĪTE

ASV prezidenta Džordža Buša kundze Laura Buša muzejā 2005. gada 7. maijā.

ZIEDOTĀJI

ZIEDOJUMI NO 2005. GADA 1. JANVĀRA LĪDZ 2005. GADA 30. JŪNIJAM

Ziedotāja vārds parādās tā, kā viņš to ir uzrādījis. Aiz summas alfabētiski minēti visi, kuri šo summu ziedojuši. Par pamanītajām kļūdām lūdzam ziņot.

CAD 16000,- LKS Toronto; **5000,-** DV Kanādas valde; DV Kanādas valde (muzeja paplašināšanai); **4978,01** Vilmas Rikters testamenta novēlējums; **1000,-** Evalds un Herta Lejiņš; A. Lekisers; Montreālas Latviešu Sabiedriskais Centrs; Vinipegas latviešu biedrība; **500,-** Kanādas DV Londonas nodaļa; E. K. Luidmanis; **300,-** Biruta Ādamsons; Ligita Galdīņš; **200,-** Maiga Krūmiņš; Arvids Pētersons; P. Vasariņš; Edvins Zemitis; **180,-** Jānis un Irēne Ezergailis; **175,-** Vilis un Elga Dāboliņš; **150,-** K! Tālavija Toronto; Jānis un Irēna Tenteris; **120,-** Viesturs Šķidra; **110,-** Ilga Andersons; Andrejs Apinis; **100,-** Elmārs Bērziņš; Dzidra Bērziņš; Alberts Bērziņš; Elvīra Bērziņš; Jānis Brežinskis; Verners Cinis; Baiba Ciruls; Anita Gaide; Alma Gailītis; Christina Gustavs; Vija un Gunārs Ilziņš; Velta Jakobsons; Edgar Jirgens; Zenta Juks; Aleksandrs un Erika Kalniņš; Arvīds Krastiņš; Valdis un Baiba Kurens; Otavas latviešu senioru klubs; Kristine Pakrastiņš; Mirdza Pārups; Ilze Plaudis; V. Plinte; Kurts Radziņš; Ernests Reinbergs; Vilis Spunde; Kārlis Šūns; O. Valkirs; Vinipegas Latviešu Biedrība; Kārlis un Rasma Virkavīs; **95,-** Elza Beks un Gunārs Dreimanis; **90,-** Ernests un Līga Magrics; **80,-** Māra Zandbergs; Anda Magrics; **70,-** Vijolīte Alksnis; Maiga Pētersons; **60,-** Marga un Uldis Lūsis; **55,-** Lotars Kaķis; **50,-** Daina Auns; Jānis Auns; Jāzeps Beldavīs; Vilma Bertulsons; Velga Feizaks; Jānis Graudiņš; Ilmārs Helguts; Arvids Jaunzariņš; Mirdza Kajaks; Zaiga Kalniņš; Ilmars Kiršteins; Velta Klaviņš; Jānis un Ērika Krustiņš; Rolands Langenfelds; Charis C.H. Lūks; Kārlis Millers; Sarma Mitrevics; Emma Moorcroft; Irma Plisis; Edmunds un Nora Pulciņš; Gundars Roze; Arnolds Smiltnieks; Rūta Tuklers; Edīte Valdmanis; **35,-** Jadvīga un Ernests Šulcs; **30,-** M. un I. Jurēnovskis; Diana Kuškevics; Jānis Roze; **25,-** Erita Bērziņš; Ilga Breikšs; Ilmārs Dalbergs; Gaida Ieviņš; Zenta Mazpolis; Millie Pirs; Lūcija Skrodelis; Dr. Ingrīda Strautmanis; Irma Upmanis; Erna Vanags; **20,-** Biruta Golts; Gunars Reinfelds; Viesturs Šķidra; **10,-** Arvids Gruntmanis.

EUR 900,- Dr. Maksims Strunksis.

GBP 10000,- Latviešu Nacionālā padome Lielbritānijā; **200,-** Jūlijs Počs; **50,-** Martin Hibbert; **40,-** Ilona un Pēteris Gribusts; **20,-** Ausma Achworth; Jēkabs Dzirkalis; Jānis un Inta Ezis; **10,-** Edgars Brikssis.

LVL 10395,- Kārlis Cīrulis; **1254,-** Sidnejas Latviešu biedrības Dāmu kopa; **1100,-** DV Bostonas nod.; **1010,-** DVF Halifaksas nod.; **277,-** DV Bostonas nod. Vanadzes; **241,-** DV ASV Vanadzes; **215,-** Latviešu Kredītsabiedrība Toronto; **111,-** DV Ročeteras nod.; **83,-** Elga Dāboliņa; **68,-** DV Vācija; **50,-** Velta un Valdis Liepiņi; **41,-** Elza Beks un Gunārs Dreimanis; **30,-** Jānis Šmits; **20,-** Mirdza Krauklis.

USD 10000,- PBLA; Artūra Reinvalda novēlējums; **3000,-** Dienvidfloridas Latviešu biedrība; **2000,-** Atis Freimanis ar bērnu ģimenēm; **1570,-** Vija Ernstsons; **1500,-** Ģenerā-

ja K. Goppera Fonds; **1150,-** Drs. Ilze & Richard Schwartz; **1000,-** St. Olafa koledža; Rita un Juris Pertičeks; Aivars Slucis; Dr. Zigfrīds un Paulāne Zadvinskis; **770,-** Andrejs Eglīte; **760,-** Milvoku Sv. Trīsvienības latv. ev. lut. draudze; **520,-** Nora un Pēteris Renerts; **500,-** Ināra un Jānis Apinis; Rasma Aisstrauts; Laura Belovs; Andrejs un Inta Grots; Olģerts un Vera Lagzdiņš; Astra Lepinis; Andris Priedītis; Daugavas Vanagu apvienība Klīvlandē; Grand Rapido un apkārtnes latviešu pensionāru biedrība; **420,-** Čikāgas Latviešu draudžu sadarbības kopa; **400,-** Linkolnas latv. ev. lut.; Ilze un Juris Raudseps; Silvija Rūtenberga; **373.38,-** Viskonsīnas Nacionālā Politiskā grupa; **350,-** Amerikas Latviešu tautiskā savienība; San Diego latv. ev. lut. draudze; **300,-** Latviešu Akadēmiskā kopa Minneapolē; Toledo latviešu literārā kopa; Valda Levy-Kalnins; Čikāgas ev. lut. Ciānas draudzes dāmu komiteja; Latviešu akadēmiskā kopa Mineapolē; Oklandes latv. ev. lut. draudze; Ausma Vilciņš; **260,-** Mančesteras un Vilmantikas ev. lut. draudze; **250,-** Saginavas ev. lut. draudze; Ilze Sīle; Ingrīda Stravinskis; **245,-** Latviešu ev. lut. Linkolnas draudze; **240,-** Grand Rapido latviešu ev. lut. draudze; **234,-** Latviešu ev. lut. apvienotā draudze; **210,-** Des Moinas un apkārtnes tautieši; **200,-** Kathy Benua; Valda un Jānis Bolis; Rasma Dinbergs; Daugavas Vanadzes Grand Rapidos; Maija Jaunzems; Andris un Dagnija Lācis; LHF Latviskā mantojuma fonds; Zaiga & Kuze Mirdza Moon; Vaira Pelēkis-Christopher; Lūcija Skuja; Ruta Straumanis; Edward Strazdiņš; Olita un Juris Valainis; **195,-** Juris un Rita Petričeki; **160,-** Astrīda S. un Frank Ramrath; **150,-** Skaidrīte Hāgelis; Grand Rapido Latviešu Aglonas Dievmātes katoļu draudze; Gunārs un Māra Ziediņš; **130,-** Selonija Amerikas vidienes kopa; **115,-** Velta Benson; **110,-** Helga Bajārs; Aiovas ev. lut. draudze; **100,-** Aina Auškāpe; Nils M. Aume; Dennis Bailey; Frances un Ross Baldessarini; Gaida Balodis; Nicholas Berkholz; Vija un Toms Bowles; Helmūts un Edīte Braukis; Dzintra Bungs; Olaf Cellege; Lilita DiLallo; Artūrs Dinbergs; Dr. Juris un Maija Šlesers; Irina un Dailonis Štāvers; B. un S. Dulevskis; Gunta un Lauris Eglītis; Edgars Ž. Elferts; Sigurds Fromholds; George J. Garnelis; Alexander Gottschalk; Deiridre un David Herrington; Gunārs un Vera Jakobsons; Imants Kalniņš; Vija un Olģerts Kārkliņš; Rita Kaugurs; Vilis Kešmanis; Victor Kerlins; Mara Knuble; Dzintra Kornets; Ruta Kress; Čikāgas Latviešu Senioru kopa; Tija un Maigonis Krūmiņš; Irene P. Kukainis; Ērika Ķīrsis; Anna Lāčkājs; Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudze; Pēteris un Rita Lazdiņš; Spodra un Alberts Līdums; Velta Liepiņa; Andris Mačs; Boriss un Ilga Mangolds; Ellen R. Marshall; Aija un Vidvuds Mednis; Jānis un Michaele Melngailis un Weissman; Rita un Pēteris Miesnieks; Ilze Muehlenbachs; Aivars Osis; Maija Paegle; Astrīda un Kārlis Pērkons; Velta un Jānis Pičukāns; Māra Priede; Jānis un Rasma Priede; Ziemeļkalifornijas Daugavas Vanagu Apvienība; Juris un Lauma Rein-

ZIEDOTĀJI

feldi; Otto un Daile Rullis; Tālis un Māra Seja un Bolis; Juris Skreitulis; Lucija Sprenne; Daugavas Vanagu apvienība Nūdžerījā; Alma un Fricis Steinmanis; Arkādijs Strazdiņš; Aina Thomas; Antonija un Leo Trinkuns; Ausma Vilciņš; Anna Vitoliņš; Maruta Rasma un Vitolds Vītols; Evelyn un Gerald Wright; Inga un Davids Zadvinskis; Ināra Zariņš; Rūta Zariņš; Ēriks un Ausma Ziediņš; Bukskauntijas un apkārtnes tautieši; Gr. Rapiņas latviešu biedrības dāmu pulciņš; Korporācija "Varavīksne"; **99,-** Pēteris un Rūta Puriņš; **80,-** Pittsburghas latviešu ev. lut. draudze; Dzidra un Nikolajs Upāns, Jānis Straubergs; **75,-** Zigrīda Kudrenick; Ainis, Arnis un Velta Priedīte; Bonnie un David Turner; **74,-** Maija Bērziņš; **70,-** Brīgita Valts; **60,-** Ruta un Ted Kartheiser; **50,-** Daina Albertiņa; Laimonis un Ilga Andersons; Ilma un James Apsitis; Mia Augis; Biruta Auziņš; Beth Banger; Monika Bangerskis; Māra un Alfs Bērztīss; Vizbulīte un Ēriks Bole; Gunārs & Rota Boršteins; Aleksandrs un Aina Brikmanis; Aina un Ēriks Cerliņš; Daira un Juris Cīlnis; Douglas un Silvija Copeland; Marie un Boyce Covington; Ēriks Dambergs; Vija un Arvīds Dāvidsons; Ilze un Kārlis Čečeris; Jeanine un Allen Elster MD; Rasma Ence; Zigrīda Epstein Vāvere; Ausma Eriksone Melnbrence; Harijs un Dace Frišs; Marija un Valentīns Gailāns; Mirdza un Alfrēds Grāmatiņš; Valters un Maija Grīnbuši; Mara Hegedeos; O. Judith Hopkins; Velta Hughes; Alda Ķirse; Maija & Imants Ikstrums; Astrīda Jansone; Sonija un Māris Jansons; Dr. Vilma un Ansis Jansons; Rasma un Gunārs Klipsons; Elvira Krasts; Ēriks un Ināra Krūmiņš; Ilze Lāce; Kārlis Lācis; Indulis Lācis; Leons un Vija Liepa; Anna Melkers; Herta Mencis; Joy un Roy, Marc Sclamberg Meri un Elbrecht, Tom Chen; Bettie un Tom Mills; Inta un Tom Nielsen; Biruta Osis; Zenta Osvalds; Vija un Imants Ozols; Māra Ozols; Valija Polis; Malvīne un Jānis Poņemeckis; Mudīte Pramnieks; E. Tomas Pulaski MD; Valija Rauceps; Dzidra Razevska-Upāns; Ināra un Andris Rogainis; Daina Romualdi; Lida Rubin; Laimdota Rūse; Tamāra un Edvīns Rūsis; Maija un Ronald C. Russell; Centa un Artūrs Sarma; Laimdota Sausais; Liene Sīle; Pēteris Simsons; Melita Skalbergs; Aina un Imants Skaubītis; Valija Skrodelis; Gaida Skudra; Pēteris Skulte; Rasma Sockis; A.B. un Myron Spencer; Astrīda Stalis; Martha Stanton; Jānis Straubergs; Vizma Strazdiņš; Ieva Szentivanyi; Vitalijs un Lidija Tarbunas; Harijs Taube; Rūta Ūle; Jautrīte Vermelis-Wermel; Māra Vilciņa; Ansis Vilciņš; Rita Vilks; Broņislavs un Marija Visockis; Elizabete Vitands; Bostonas piektvakara pudurs; **48,-** CCC Outpatient Radiology;

45,- Irēne Balks; Zigurds Michelsons; **40,-** Inese Blanchard; Blanche & Herbt Caron; Eleonora Rampāns; Andris Vedemanis; Vladislavs un Vera Visockis; **30,-** Astrida Allred; Inese un Tālivaldis Bērziņš; Monika Dauksts-Strautnieks; Velta un Ilmars Didrichsons; Arvīds Štrāls; K. Dzenis; Jānis Gabliks; Marta Grīnbergs; L. un Z. Gudrais; Olga un Maksis Jansons; Jānis Jaunzems; Nora un Jānis Lebedevs; Ruta un Aldis Mezseta; Jānis un Ausma Mežmalis; Ausma Muižnieks; Jānis Peize; Julieta Rumbergs; Biruta un Guntars Schultz; Valentīna un Olģerts Svilāns; Velta Vizulis; Ausma un Harijs Zikmanis; **25,-** Zaiga Alksne-Phillips; Maija Atvars; Valdis Baidiņš; Aina un Jānis Balodis; Māra Bērziņš; Zenta Bergmanis; Janis Bicevskis; Gunārs un Astra Blaumanis; Vilma Bolšteins; Sigurds Bremmanis; Uldis Brošs; Loretta un Michael Bumgarner; Marta un Olģerts Cakars; Sarma Davidson; Paulis Dermanis; Ojārs Emars; Edvīns Indulis un Brīgita Gabliks; Laila & Pēteris Galiņš; Māra Johnson; Uldis un Vita Kākulis; R.A. Karras; Elza Kozlovskis; Aina un Alexander Krugs; Rita Kubuliņš; Rasma Kurmiņš; Asja Liders; Indulis Liepiņš; Aina Liziņš; Arnolds Martins; Lorena Murphy; Lydia Neibergs; Agate Nesaule; Aija un Jānis Ozoliņš; Oskars Ozols; Ruta Plostiņš; Scott Richardson; Zigurds Rīders; Jautrīte un Guņārs Salīņš; Lilija Sankalis; Gert un Rūta Schuller; Irēne Stapars; Alberts Stenbergs; Yvonne Stillman; Ivars Strautmanis; Reinis Tīgeris; Kristīne Toldness; Raita un Antons Tūtiņš; Teodors Uldriķis; Edvīns Upītis; Leo Vedners; Ināra D. Vehvilainen; Zita Velkme; Vija un Vladis Velkme; Dzidra Williams; Pat Windham; Mary un James Yates; John Zadvinskis; Artūrs Zariņš; Dzintra Laima Zariņš; Dr. Kārlis un Biruta Zvejnieks; **24,-** Aristīds J. un Dace Cers; Valdis O. Lumans; **20,-** Rasma, Muir, Ingrīda Arsons; Maija un Juris Asars; Mirdza Briedis; Ojārs Brūveris; Gaida Datavs; Elza Deimants; Regīna Čunčulis; Iveta un Egonis Jansons; Ingrīda Jirgens; Rainis un Margaret Krīgens; Vilmārs Melbārdis; Kathy Mohrman; Alīde Ogriņš; Daiga un Indra Puriņš; Visvaldis Rumpēteris; Jānis Sinka; Antonija Sinkēvics; Irēne Skapars; Terēze Vāvere; Marta Žuka; **15,-** Rita un Stanley Baginskis; Alvinā Bajārs; Herta Lorencis; Pāvels un Anele Rasimenoks; **10,-** Olga Boza; Ruta Bremanis; Alise Felzenbergs; Indiānas latviešu pensionāru biedrība; Auseklis Gotharts; Valda Grīnbergs; Jānis Jurgens; Valdis Nodievs; Guntis Purīņš; Staņislavs Rušenieks; Edgars Silins; Alfreds Sprincis; Sofija Tauriņš; Gene Zeles; Leonilla Zobs; **2,37** Juris Ozols.

ZIEDOJUMI NO AUSTRĀLIJAS 2005. GADA 1. APRĪLA LĪDZ 31. SEPTEMBRIM

AUD **1000,-** Jāņa Daliņa piemiņas fonds; **700,-** Sieviešu rokdarbnieču kopa Sidnejā; **500,-** Jāņa Tiliba piemiņas fonds; Latviešu Austrālijas Kredit Kooperatīvs; **380,30** Apvienotās Melburnas draudzes 14. jūnija Dievkalpojuma kolekts; **370,-** Ijas Ģipsles piemiņai A. Ģipslis; **235,-** Uldis Šterns; **300,-** Alfreds un Fomaida Siļķēni; **100,-** Ingrīda Garofoli; Lonija Graudiņa; Richards Kalniņš; J. Brunis Meiers; Liliāna Pelša; Kaspars Svenne; T. Zīle; Ausma un Gunārs Rozīši; Veronika; Ausma Rozīte; **50,-** I. Lapiņa; Marta Rozentāle; **25,-** Egonu Grantiņa piemiņai A. Grantiņa, I. A. Minkiewicz.

ZIEDOTĀJI

Ziedojuumi no 2005. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

PIEMIŅAS ZIEDOJUMU SARAKSTS (ziedotā summa USD)

Paulis Sprincis 10,- Alfrēds Sprincis. **Valentīns Silamiķels** 50,- Laimdota Rūse. **Nora Kūla-Priedīte** 500,- Andris Priedītis; 200,- Ilze un Juris Raudseps; Latvian Heritage Foundation; Ruta Straumanis; 100,- Maija Paegle; Astrida Ramrath; Jānis un Weissman Melngailis; Juris Šlesers un Maija Šlēsere-Meirāne; Māra un Gunārs Ziediņš; Dzintra Bungs; Biruta un Stanslavs Dulevskis; Maija Priede; Maruta, Rasma un Vitolds Vītols; Gunta un Lauris Eglitis; Korporācija Varavīksne; Frances un Ross Baldessarini; 50,- Bostonas piektvakara pusdienas; Maija un Valters Grinbush; 30,- Marta Grinbergs; Dainis Birnis; 25,- Jautrīte un Gunārs Saliņš; Kārlis un Biruta Zvejnieks; Oskars Ozols; Valda un Jānis Bolis. **Ilga Paulīne Freimanis** 2000,- Atis Freimanis ar bērnu ģimenēm; 500,- Ināra un Jānis Apinis; 200,- Zaiga Moon; Kathy Benua; 100,- Alexander Gottschalk; Ausma Vilciņš; Rita un Pēteris Miesnieks; Ellen R Marshall; Dennis G. Bailey; Deirdre un David Herrington; Velta un Jānis Pičukāns; 75,- Bonnie un David Turner; 50,- Aina un Alexander Brikmanis; Marie un Boyce Covington; Jeanine un Allen Elster; E. Thomas Pulaski; Maija Bērziņa; O. Judith Hopkins; Zenta Osvalds; Joy un Roy, Marc Sclamberg; Bettie un Tom Mills; Aina un Imants Skaubītis; Rasma un Ilmārs Sockis; Rasma Ence; Biruta Osis; 48,35 CCC Outpatient Radiology; 30,- Jānis Gabliks; Inese un Tālivaldis Bērziņš; 25,- Rita Kubulinš; Mary un James Yates; Pat Windham; Loretta un Michael Bumgarner. **Augusts Purgailis** 10,- Sofija Tauriņš. **Adolfs Zelčs** 10,- Gene Zelčs. **Teodors Sīlis** 250,- Ilze Sīle. 50,- Liene Sīle. **14. jūnija un 25. marta dievkalpojuma zied.** 350,- San Diego Latv. ev. lut. draudze; 260,- Mančesteras un Vilimantikas Ev. lut. draudze; 250,- Andrejs Eglite; 215,- Apvie-

notā Latv. Ev. lut. Linkolnas draudze; 166,- Takomas Ev. lut. draudze. **14. jūnija Grand Rapidas organizāciju padomes sarīkojums – zied.** Latvijas provinču skolēnu braukšanai uz OM, skolotāju vēstures semināriem 1000,- Pauline un Dr. Zigfrids Zadvinskis; 500,- Gr. Rapidas latv. pensionāru biedrība; 240,- Gr. Rapidas latv. ev. lut. draudze; 200,- Gr. Rapidas Daugavas Vanadzes; Maija Jaunzems; Lūcija Skuja; 150,- Gr. Rapidas latv. katoļu draudze; Brīva telpa – Gr. Rapidas latv. biedrība; 100,- Gr. Rapidas latv. biedrības dāmu pulciņš; Vija un Tom Bowles; Māra Knuble; Dzintra Kornets; Inga un Davids Zadvinskis; Ausma un Ēriks Ziediņš; 75,- Rūta un Pēteris Puriņš; 50,- Biruta Auziņš; Vizbulīte un Eriks Bole; Vija un Arvīds Davidsons; Valija Polis; Valija Raucepis; Maija un Rolands Russell; Vizma un Austra Strazdiņš; Lilija un Vitālijs Tarbutas; Rita Vilks; Elizabete Vitands; Marija un Brons Visockis; 40,- Inese un Udell Blanchard; Biruta un Ēriks Taube; Velta un Vladislavs Visockis; 30,- Monika Dauksts-Strautnieks; Olga un Maksis Jansons; Jūlija Rumbergs; Brigita Valts; 25,- John Zadvinskis; Myrna un Indulis Liepiņš; 20,- Elza Deimants; Vilmārs Melbārdis; Antonija Sinkevics; Teresa Vareve. **Herta Puzulis** 50,- Vija un Arvīds Dāvidsons; Nora Kārkliņš; Aleksandra Garklāva; Gunta un Yu Semba; Māra un Gunārs Ziediņš; 30,- Zenta, Marija un Gregors Grauds. **Oļģerts Ernsts** 730,- Vija Ernsts; 100,- Vija un Oļģerts Kārkliņš; 50,- Vija Ernsts; Valija Skrodelis; Maira un Valentins Gailans; Skaidrīte Hāgelis. **Igors Brūvelis** 100,- Korp. "Selonija" Amerikas Vidienes kopa. **Ernests Daiga** 100,- Ilga un Boris Manchester. **Jevgenija Lepinis** 500,- Dr. Astra Lepinis. **Rasma Sināte** 50,- Gaida Skudra. **Zenta Knežinskis** 1000,- Ilze un Richard Schwartz; 300,- Toledo latv. literārā kopa: Daiga Arājs; Irēna Briga; Līga un Valdis Daiga;

Rūta Klaviņa; Augsts, Jūlija un Ināra Matinsons; Melita Purviņa; Valija Sarkans; Mirdza Ūdenāns; 200,- Silvija Rutenbergs; 100,- Astrīda un Kārlis Pērkons; Inara Zariņš; 50,- Rasma un Gunārs Klipsons; Astrīda Jansone; Mirdza Saule-Zandbergs; Māra Ozola; Māra Hegedeos; Daina Albertiņš; 25,- Agate Nesaule. **Helēna Zemjānis** 30,- Biruta Schultz. **Ilga Seržante** 25,- Olita un Juris Valainis. **Inta Bachmuta** 50,- Aina un Ēriks Ceriņš; A. B. un Myron Spencer. **Aldis Puriņš** 50,- Rita un Pēteris Lazdiņš. **Ksenija Riekstiņš** 100,- Evelyn un Gerald. **Jānis Briga** 200,- Vaira un Viesturs Paegle. **Jānis Salmanis** 100,- Olita un Juris Valainis; 60,- Ruta un Ted; 50,- Vēsma un Andris Baltmanis; Nora un Jānis Lebedevs; Ausma un Jānis Mežmalis; 30,- Velta Vizulis; Valentīna un Oļģerts Svilāns; 25,- Rita un Stanley Baginskis; Raita un Antons Tūtiņš; Zita Velkme; Vija un Valdis Velkme; 20,- Irēne Skapars; Regīna Čunčulis; Iveta un Egons Jansons. **Ernests Langins** 201,- Anna un Jānis Ripa; 200,- Edward Strazdiņš. **Arvīds Ungurs** 100,- Juris un Rita Petričeks; Zaiga Alksne Phillips; Elizabete Ungurs; 75,- Velta un Andris Bensoni; 50,- Rita Sēja; Paulis Dermanis; Māris un Jenet Ungurs; Paul un Denise Castillo; Laura C. Ellington; Anna Melkers; Kārlis Lācis; Vallija Freimanis; Sarmīte Davidson; Aija Pakulis; Vaira Pelēkis Christopher; Gunārs Noriņš; 35,- Douglas un Silvija Copeland; 25,- Ingrīda Varriano; Velta Celmiņš; Irēne Stapars; Vija un Andrejs Birnbaumi; 20,- Pensionāru kopa c/o Ed. Circenis; 10,- Alise Felzenbergs; Helga Penka. **Haralds Hāgelis** 100,- Skaidrīte Hāgelis. **Voldemārs un Hermīne Gobiņi** 200,- Elīta Gobiņa. **Tobis Blāķis** 50,- Pārsla Blāķis. **Voldemārs Rugeļis** 200,- Ruta Eramus. **Margarita Sīdere** 25,- Liene Sorenson. **Juris**

ZIEDOTĀJI

Mangulis 50,- Biruta Auziņš. **Daina Rudzis 100,-** Maija un Modris Mednis. **Aivars Stumbbris 50,-** Maija Stumbbris. **Zigmunds Belovs 500,-** Laura Belovs. **Leo Renerts 500,-** Nora un Pēteris Renerts; **100,-** Silvija Rutenbergs; **50,-** Ilze un Kārlis Čečeris; **Beth Banger; 40,-** Blanche un Herbert Caron; **25,-** Uldis Brošs; **Zigurds V. Rides; 20,-** Roswitha Henning. **Alberts Zolmanis un Mīrza Circene 25,-** Albert Stenberg. **Mārtiņš Sala 100,-** Irina un Dailons Stauvers; **60,-** Astrida S. Ramrath. **Edmunds un Alma Mačs 100,-** Andris Mačs. **Aleksandrs Zāle 50,-** Vladimirs Zāle. **Skaidrīte Daukts 25,-** Olita un Juris Valainis. **Zenta Krastiņš 50,-** Anna

Meļkers; Kārlis Lācis. **Marģers Silārājs, Vera Jansoni-DeFischeri, Ilmārs Sproģis, Voldemārs Švāns, Alvilis Rengs, Leonards Švarcs 100,-** Daugavas Vanagu Apvienība Ziemeļkalifornijā. **Aivars Brusa 50,-** Olita un Juris Valainis. **Pēteris Tocups 20,-** Visvaldis Rumpēteris. **Oskara Kalpaka piemiņas dievk. kolekte 150,-** Linkolnas Apvienotā Latv. ev. lut. baznīca. **Leonids Tomsons 100,-** Amerikas Latv. Tautiskā Savienība. **Valdis Adomovičs 100,-** Irēne Kukainis. **Verners Krūmiņš 100,-** Tija un Maigonis. **Ints Ķirsis 100,-** Ērika Ķirse. **Dr. Elvīra Bush 50,-** Velta Huges. **Ludmila Grevere 1000,-** Rita un Juris Petričeks. **Anna Vilks 50,-** Rita Vilks. **Paulis Sprincis 10,-** Alfrēds Sprincis.

Inta Bachmuta 2000,- Vilimantikas latv. ev. lut. draudze; **50,-** Aina un Ēriks Ceriņš; A. B. un Myron Spencer. **Alvīne Upītis Pospisil 500,-** Vija un Aivars Zeltiņš; **100,-** Ros un Jānis Zeltiņš; Daina, Inta un Edmunds Sprūde; **50,-** Maija Nielsen; Inta, Toms, Markus un Zelma Nielsen; **30,-** J. Jaunzems ar ģimeni; Astra un Laimonis Iesalnieks; Velta un Ilmars Didrichsons; **25,-** Leonija Petračka; Reinis Tīgeris; Aina un Jānis Balodis; **20,-** Aurora Mende ar ģimeni; Andrejs Eglīte; Māra un Valdis Balodis; **15,-** Herta Lorenčis; **10,-** L. Zobs; Valda Grīnberga; Elza Ulpis ar ģimeni.

PIEMIŅAS ZIEDOJUMI NO KANĀDAS

Pieminot... Hugo Albertu un Censi Dambergu – Jadvīga un Ernests Šulci. **Jelgavas Hercoga Pētera ģimnāzijas pretkomunistu protestības grupu 1940. g. "Brīvā Latvija"** – O. Valkirs. **Paulīni Kalkeniekū** – Vinipegas Latviešu Biedrība. **Noru Kūlu–Priedīti** – Christina Gustavs. Virslaitnantu **Aleksandru Zariņu** – Zaiga Kalniņa. **Ernestu Langinu** – Mīrza Kajaks; Korporācija Tālavija Toronto; Edīte Valdmanis. Vīra brāli **Hariju Lekseri**, 1941. gadā aizvests uz Sibīriju un tur pazudis – A. Leksers. **Eduardu un Līzi Luidmanus** – Ligita Galdiņš; E.K. Luidmanis. **Alexandru un Alfrēdu Lukstiņus** – Maiga Krūmiņš. **Eerik Plinte Percival** – V. Plinte. **Tīnu un Jāni Plostiņus** – Arvids Jaunzariņš. **Kārli Upenieku** – Alma Gailītis.

JUBILĀRU GODINĀŠANAS ZIEDOJUMI NO 2005. GADA 1. JANVĀRA LĪDZ 30. JŪNIJAM

(ziedoju mu kopsumma ASV dolāros)

Godinot Montu un Olģertu Krastus 75 gadu jubilejā – 100,- Daina un Bruno Baumanis.

Godinot Ilgvaru Spilneru 80 gadu jubilejā – (530,-) 250,- Ingrīda Stavinskis; **100,-** Ilze un Richard Schwartz; Silvija Rutenbergs; **80,-** Guntis Bonders; **50,-** Zigrīda un Sam Epstein; Māra un Alfs Bērztīss; Zigrīda un Arnolds Kudreņickis; **20,-** Maija un Juris Asars; Daiga un Indra Purīņš; **10,-** Laima Bērziņš.

Ināra Zariņa, jubilejas sveiciens – 100,- Silvija Rūtenberga; Ilze un Richard Schwartz.

Monikai Bangerskis un Mia Augis, absolvējot Bostonas latv. skolu 100,- Amerikas Latv. Tautiskās Savienības zied.

Godinot Ritu Sēju dzimšanas dienā – 25,- Ināra Vehvilainen.

JUBILĀRU GODINĀŠANAS ZIEDOJUMI NO KANĀDAS

Godinot Ilgu Andersoni 75. gadmijā – Vijolīte Alksnis; Erita Bērziņš; Ilga Breikšs; Vilis un Elga Dābolini; Ilmārs Dalbergs; Anita Gaide; Biruta Golts; Gaida Ieviņš; M. un I. Jurenovski; Diana Kuškevics; Anda Magrics; Ernests Magrics; Zenta Mazpolis; Edmunds un Nora Pulciņi; Lūcija Skrodelis; Arnolds Smiltnieks; Dr. Ingrīda Strautmanis; Jānis Tenteris; Rūta Tuklers; Irma Upmanis; Māra Zandbergs.

Andas Magricas dzimšanas dienā – Vilis un Elga Dāboliņi; Ernests un Līga Magrici.

Ženijas Vītolas 70 gadu dzimšanas dienā – Jānis un Irēne Ezergaiji; Maiga Pētersons.

Paldies arī tiem, kuri atstājuši savu artavu ziedoju mu kastē!

MUZEJA DARBS

OMF PADOMES SĒDE

2005. gada 9. un 10. jūlijā notika OMF Padomes sēde, kurā pieņēma OMB (Okupācijas muzeja biedrības) Statūtus, nolēma, ka OMF Padomes locekļi attiecībā uz pilnvaru termiņiem un mūža biedra statusu turpina darboties kā OMB biedri, pilnvaroja E. Piķeli un O. Celli reģistrēt OMB Statūtus, apstiprināja Danuti Dūri Izglītības programmas vadī-

tājas amatā, papildināja OM 2005. gada budžetu Ls 4000 apjomā. Padomes sēdē ievēlēja jaunus locekļus: Jāni Andersonu, Dzintru Bungs, Pēteri Bolšaiti, Juri Kažu, Ilzi Kuduliņu, Valteru Nollendorfu, Aivaru Staško. OMF Revīzijas komisijā ievēlēja Uldi Gravu, Lieni Kalniņu un Lindu Kovaļevsku.

ENGLISH LANGUAGE SECTION

IN THIS ISSUE . . .

In the introductory essay, the poet Anda Līce compares us to migrating birds whose eighth wonder of the world is their place of origin, fully appreciated only after seeing the other seven wonders.

Anna Žīgure, Chair of the Occupation Museum Foundation (OMF) Board, is thankful that Latvia has been spared the man-made and natural disasters that recently have afflicted various parts of the world. This year's predicted more than 100 000 visitors to the Museum affirm the need for the planned expansion – the Occupation Museum Building for the Future.

Museum Director Gundega Michel describes various ongoing Museum projects (p. 2), such as the preparation of audio-guides and the Museum travelling exhibition. The Research Programme has received additional funding from the Ministry of Foreign Affairs for research about the Nazi Salaspils Labour Camp, and from the Ministry of Defence for studies of Latvian deportees in the Vjatlag. Aided by the Boltzmann Institute in Austria the Museum has obtained and is cataloging 3000 documents regarding Jews who, fleeing from Nazi persecution, received asylum in Latvia 1938–1940. European funds have been received for one-year projects of the Audio-Visual Archive and of the Education Programme. Occupation Museum artefacts have been included in exhibitions at the Caen Memorial Museum in France and in Weimar, Germany. The most extensive and far-reaching project is the Museum renovation and expansion project – Building for the Future. The Director thanks all supporters who morally and financially are ensuring the future of the Museum.

The progress of the Museum expansion project is outlined by Valters Nollendorfs, Deputy Director for Development (p. 3). The Rīga City Council has agreed to grant the land needed for the expansion, and the process of returning the property to the Latvian State continues. Various authorities have approved the expansion according to the plans of architect Gunnar Birkerts. Work is proceeding on the planning of the interior and the

modernised permanent exhibition. Following the authorisation of the sketch project to be prepared by the firm of Dainis Šmits, in conjunction with architect Birkerts, construction tenders will be called, and construction is to begin in early 2007. Renovation and construction costs are expected to be covered by the Latvian State. The modernised Museum interior and permanent exhibition will need the financial support by individual and corporate donors in Latvia and abroad. The planning and media relations work started by Ilze Kuduliņa will be continued by journalist and historian Līga Strazda, assisted by Ivars Švānfelsts. In October, Valters Nollendorfs started fund raising in Canada with presentations in Toronto, Hamilton, Kleinburg, Ottawa and Montreal (p. 4).

On May 9, the 60th anniversary of the end of World War II, the Museum presented a new thematic exhibition – "Latvian Soldiers in the Red Army 1941–45", whose main attraction was the wreckage of a Soviet II-2 fighter plane.

The Museum travelling exhibition has been exhibited in 20 cities in Germany, coordinated by Maija Sinka, OMF Board member. The opening of the exhibition in Schwerin is described by parliamentarian Pauls Klaviņš (p. 5).

The Museum's Education Programme again organised a week-long summer camp for students, recounted by participant Raivis Kalniņš, a Grade 10 student. Programme Head Ieva Gundare is in charge of the preparation of the audio-guides – small electronic devices whose digital memory will hold short spoken information about each exhibit. Text preparation is a joint effort by historians and professional actors and journalists. The first audio-guides will be offered in Latvian and English, later in other languages (p. 6).

The Director of the Memorial Sites Programme, Richards Pētersons, describes the July 6 commemoration held in the Rīga cemetery "Meža kapi" for the victims of the Soviet regime (p. 7). Plans for site upgrading and a memorial marker are being prepared, and the participants

ENGLISH LANGUAGE SECTION

joined in an appeal submitted to the State, asking for support for the project.

The Audio-Visual Archive has received a grant under the European Commission's "Culture 2000" project, and is expanding its video documentation of the victims of Soviet deportations. The recorded eyewitness accounts provide research material, and have even been used in the preparation of the play "Touch the White Bear!" by playwright Lauris Gundars, performed periodically in the deepest basement of the Museum (p. 8).

Recent Museum acquisitions (p. 8) include an album with a 1945/46 list of more than 3000 Latvian inmates of the Cedelheim POW camp (Belgium); a letter written from the front lines in 1945 by a Latvian soldier in the Red Army to his sister; a unique collection of postage stamps, postcards, letters and envelopes from post-World War II displaced persons (DP) camps in Germany and Austria, donated to the Museum by philatelist Viesturs Šķidra in Canada. A milk-can containing the personal effects of two Latvian national partisans that was buried in 1949 and only recently uncovered in Gulgene District. More recently produced artefacts acquired by the Museum are a picket sign from the early 1990s, and the ribbon prepared for the first major anti-Soviet manifestation on June 14, 1987 by the "Helsinki '86" group at the Freedom Monument in Rīga.

Pēteris Bolšaitis, OMF Finance Committee Chair, has prepared a financial statement (p. 10) for the first eight months of 2005. For this period, OMFA/OMF receipts from donations, State grants and publications sales total LVL 201 418 (down 4.7% from 2004). The almost doubled number of visitors has brought a notable increase in donations received in the Museum.

The newsletter continues to introduce Museum staff members to the reader (p. 11). Danute Dūra, who recently took over the Education Programme, started her schooling in the Soviet school system, yet found it easier to reorient

herself to the values and historical perceptions brought by the renewal of the independence of Latvia than did many adults. Dr. Dzintra Bungs, associated with several international affairs institutes and a Board member of OMF, speaks nine (!) languages, and conducts many high-level foreign delegations around the Museum. Dr. Bungs also guides the Museum travelling exhibition. Kristīne Safonova, a recent graduate of the University of Latvia History and Philosophy Faculty, works as a Museum guide and assists in the Education Programme and the Audio-Visual Archive.

Fundraising in the USA is done by the OMF support group OMFA, which since 1996 has contributed USD 735,630 to the Museum and invested USD 593,471 in its endowment fund, whose earnings in the future will help to support the Museum.

Since the summer, the Museum Book Shop has received several new titles, including publications in English, notable among them "Nazi/Soviet Disinformation about the Holocaust in Nazi-Occupied Latvia /Daugavas Vanagi: Who Are They? – Revisited/ by Andrievs Ezergailis.

A prominent recent visitor to the Museum was First Lady Laura Bush, wife of US President George W. Bush.

In order to comply with changes in LR legislation regarding non-government organisations, the OMF Board Annual meeting July 9-10, 2005 changed the name of the organization from "Okupācijas muzeja fonds" (OMF) to "Okupācijas muzeja biedrība" (OMB) and approved its new constitution, as pre-scribed by law. Reelected or newly elected OMB members: Jānis Andersons, Dzintra Bungs, Pēteris Bolšaitis, Juris Kaža, Ilze Kuduliņa, Valters Nollendorfs, Aivars Staško. New Audit Committee members: Uldis Grava, Liene Kalniņa, Linda Kovaļevska.

In memoriam and other donations received between January 1 and June 30, 2005, are gratefully acknowledged.

Dagnija Staško

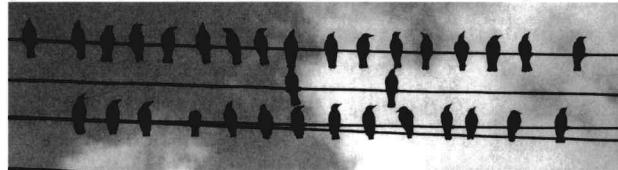
Šovasar par gidēm Okupācijas muzejā strādāja Lexi Pāža un ALJAs stipendiātes: Daina Bolšteina, Laura Dean, Ieva Jansone. Sirsnīgs paldies viņām!

MUZEJA PUBLIKĀCIJAS

Grāmatas nosaukums	Temats	Cena ar piesūtīšanu:	USD	CAD	AUD	EUR
Gadagrāmata 1999	Genocīda politika un prakse, 282 lpp.	17,00	22,00	24,00	14,00	
Gadagrāmata 2000	Komunistu un nacistu jūgā, 340 lpp.	21,00	24,00	28,00	18,00	
Gadagrāmata 2001	Nācija gūstā, 293 lpp.	21,00	24,00	28,00	18,00	
Gadagrāmata 2002	Varas patvāja, 448 lpp.	23,00	27,00	31,00	19,00	
Gadagrāmata 2003	Pakta zona, 332 lpp.	23,00	27,00	31,00	19,00	
Gadagrāmata 2004	Cīņa par Baltiju, 340 lpp.	25,00	30,00	33,00	20,00	
<i>Visās gadagrāmatās ir rakstu kopsavilkums angļu valodā.</i>						
Latvijas Okupācijas muzejs	Latvija zem Padomju Savienības un nacionālsociālistiskās Vācijas varas 1940–1991 Bagātīgi ilustrēta, latviešu un angļu valodā, 216 lpp.	30,00	35,00	40,00	25,00	
A.E. Feldmanis. "Maslenku traģēdija – Latvijas traģēdija"	Latvijas okupācijas sākums uz austrumu robežas. Daudz pirmpublīcējumu, bagātīgi ilustrēta, kopsavilkumi angļu valodā, 355 lpp.	25,00	30,00	32,00	20,00	
"Dokumenti liecina"	Latvijas vēstures dokumentu izlase skolām. 1939–1991, 197 lpp.	17,00	22,00	25,00	14,00	
A. Ezerailis. "Nazi/Soviet Disinformation" About the Holocaust in Nazi-Occupied Latvia. Angl., 215 lpp. "The Three Occupations of Latvia 1940–1991" (5 eks.)	30,00 20,00	35,00 20,00	40,00 24,00	25,00 15,00		

Muzejs būs pateicīgs arī par jūsu ziedojumu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne. **Ziedojujums muzejam un grāmatu pasūtinājumus var nodot un pieteikt:**
Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejs, Strēlnieku laukumā 1, Rīgā, LV-1050, Latvijas Unibanka, kods UNLALV2X002, konta Nr. LV67 UNLA 0002 4007 0051 7. Muzejā var ziedot ar kredītkarti. Pa pastu pieteikt ziedojumu, uzrādot vārdu, adresi, tālrupa numuru, kartes nosaukumu, numuru un derīguma beigu termiņu. ASV: čeki rakstāmi OMFA, c/o Daina Albertina, 1053 Alder Lane, Naperville, IL 60540, USA. Ziedojuumi atskaitāmi, aprēķinot ienākumu nodokļus. **Kanādā:** čeki rakstāmi LRDF ("Latvian Relief and Development Fund") ar piezīmi: ziedojuums Okupācijas muzejam, c/o Īveta Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean, ON K2H 5J2, Canada. Ziedojuumi atskaitāmi ne Kanādas federālajiem ienākumiem nodokļiem. **Austrālijā:** Ināra Graudiņa, 141 Darley Rd., Randwick, NSW 2031, Australia. **Lielbritānijā:** Andrejs Ozolinš, 5 Leys Close, Oadby, Leicester LE24HJ, England, vai uz "The Latvian National Council of Great Britain" vārda 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, England.

Apkārtraksts Nr. 20, 2005. gada rudenī, Rīgā. Iznāk divas reizes gadā. ISSN 1407-3668

Aivara Reinholda fotogrāfija.

Redaktore Anda Līce, korektore Dzintra Auziņa, maketējis Paulis Zakabluks.

Latvijas Okupācijas muzejs (OM), Strēlnieku laukums 1, Rīga, LV-1050

Tālruņi: birojs – 7212715, Izglītības programma – 7211030

Fakss: 7229255, e-pasts: omf@latnet.lv, mājaslapa: www.omf.lv